

XIV. ÉVF. * 234. SZAM
Cluj—Kolozsvár, 1931.
október 18 Vasárnap
5692 ÉV Chesvan 7

Taxa po-
platite in r
No. 224.

Ara 5 lej

Dr. Hamasetter Robert
Budapest.

Disztór II e 8

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassal
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Jelen és jövő

A király születésnapja alkalmával Jorga megkapta ajándékát. Olyan dicséretet kapott az uralkodótól, hogy legalább három hónapig nem lehet majd beszélni vele.
Amikor a miniszterelnök a kormány nevében szerencsét kívánt az uralkodónak, király ezekkel a szavakkal fordult miniszterelnökéhez:
— Tudom jól, hogy nem mindenki osztja azt a bizalmat, amivel én az ön munkájával szemben viseltetem. Sokan vannak, akik elégedetlenek a kormánnyal. De a történelem ítélőszéke önt fogja igazolni.

Elhiszük szívesen, hogy a történelem Jorgának fog igazat adni. De mi hasznunk van nekünk abból?
— Inkább a jelen igazolná Jorgát és a történelem hazudtolná meg. Sokkal könnyebben viselné el az ország, de bizonyára Jorga is ezt a megoldást.

A cigány szamara

Argetoianu pénzügyminiszter boldog. Madarat lehetne fogatni vele. Sikeresül összeeskübbélni a 25 milliárdos költségvetést.

Valóban sajnáljuk, de bármennyire is szimpatikus nekünk Argetoianu személye, nem tudunk osztolni nagyon is korai örömeiben. Mert rövidesen be fog bizonyosodni, hogy a 25 milliárdos budget még nem jelenti Románia akut pénzügyi válságának megoldását. Ellenkezőleg: meg vagyunk győződve arról, hogy a költségvetési egyensúly ködös fantóma nem éri meg azokat a súlyos áldozatokat, amelyeket egy könnyvelés művelet felében Argetoianu az országtól megkövetel.

Mi fog történni ugyanis?
Az anyagi kiadásokat a minimálisra redukálják. Mászóval: az állam beszünteti a közmunkálatokat, Stornirozza az iparvállalatoknál eszközölt megrendeléseket és eltekint újabb megrendelésektől. Az eredmény: üzemredukciók, leépítések, munkanélküliség. Akkor, midőn más államok erőszakot és inproductív közmunkálatokat is angazsálnak, hogy keresettséghez juttathassák az éhezőket.

Csökkentik a személyi kiadásokat: mászóval szélnek eresztenek egy sereg tisztviselőt és redukálják a tisztviselői fizetéseket. Eredmény: újabb munkanélküliség, a vásárlóképeség csökkenése, a fogyasztás visszaesése. Pangás a kereskedelemben Csődök.

Az állam tehát ahelyett, hogy hivatásának megfelelően hóna alá nyulna az agóniában vergődő magángazdaságnak, fokozza a nincstelenséget és a nyomort. Az ország viszont még a kiegyensúlyozott költségvetés illuziójától is meg lesz fosztva. Midőn 38 milliárdos volt a budget 33 milliárdot préselt ki az adófizetőktől az állam. Leszállították tehát a költségvetést 33 milliárdra, mire az állami bevételek is lepadtak 25 milliárdra. És minthogy Argetoianu redukciói elkerülhetetlenül elmélyítik a válságot, nem nehéz megjósolni, hogy 1932-ben a 25 milliárd lej sem lesz felhajtható.

Ugy csinálunk, mint a cigány szamara. A cigány addig takarékoskodott a zabdagokkal, amíg a szamar éhendőglött.

Az első tett

Pár perc műve volt az egész, de a tett a riadó hangosságával figyelmeztet mindenkit, akit illet. Póleg az államférfiakat, akik — a jelek szerint — a legkevésbé érdekeltek mindannak észrevevésében, ami hivatalból rájuk tartozna. A tett, amire hivatkozunk, azt bizonyítja, hogy lehet radikálisan cselekedni, lehet gyors megoldásokat találni, csak akarni kell. Azt bizonyítja, hogy a lelkiismeret és jószándék még a legszélsőségesebb pártelleneteken is át tud lendülni és egyetlen gesztussal megoldást találhat a megoldhatatlannak hitt zavarban is.

Az uralkodó feltűnést keltő szinajai beszédében teljes bizalmáról biztosította a Jorga-kormányt

„Nem mindenki osztja a bizalmat, amelyet Önökre vettem, de a történelem majd meg fogja becsülni az Önök munkáját. Averescu Marsall a kormány azonnali eltávolítását követeli, miután a kormánnyal szemben úgy a román tömegek, mint a külföld bizalmatlansággal viseltetnek

Bucuresti-Bukarest, október 17. (Az Új Kelet tudósítójától). A kormány tagjai tegnapelőtt Szinajában voltak és Jorga miniszterelnökkel az élükön, tisztelegtek az uralkodó előtt, aki harmincegyedik születésnapját ünnepelte. Jorga miniszterelnök a hagyományoknak megfelelően megleghangu beszédben köszöntötte a királyt. Az uralkodó válaszában nem szorított a gratulációk sablonszerű megköszönésére, hanem nagy feltűnést keltő politikai természetű kijelentéseket is tett. A király szokatlanul meleg formában adott kifejezést annak, hogy teljes bizalommal viseltetik Jorgával és kormányával szemben. Az uralkodó, többek között, a következőket mondotta:

A történelem igazolni fogja önt — Mélyen megindítottak azok a szavak, amelyeket hozzám intézett. Vigasztalás ez nekem, ezekben az egész világra s így a mi országunkra is súlyos napokban. Ön, aki oly jól megértette azt, hogy kampanyozni nem annyira jelent, mint önmagát tömjénezt, tudja, hogy a kormányzása áldozatot jelent, amelyhez valamennyien hozzá kell járulnunk. Önnek, akinek hivatása volt az, hogy a történelmet írja, megadottam, hogy most alakítsa a történelem eseményeit. Nem mindenki osztja azt a bizalmat, amellyel én az önök munkájával szemben viseltetem. De vigasztalhatja önt az a tudat, hogy most a történelem ítélőszéke előtt áll s a történelem majd meg fogja tudni becsülni és értékelni az önök munkáját.

Az uralkodó beszéde politikai körökben hatalmas feltűnést keltett. Annál is inkább, mert ezek a kijelentések valóban alkalmasak arra, hogy egyszersmindkorra elejét vegyék azoknak a híreknek, amelyek a kormány közeli távozásáról számoltak be. Az uralkodó beszédében külön is hangsúlyozni kívánta azt, hogy bár a jelenlegi kormánnyal szemben nagyfokú bizalmatlanság nyilvánul meg mindenfelől, ő maga részéről teljes bizalommal viseltetik

Jorgával s minisztertársaival szemben. Az uralkodó beszédének ez a része különösképpen alkalmas arra, hogy sokféle kommentár tárgyát képezze.

Averescu a kormány távozását követeli

Bucuresti-Bukarest, október 17. Az Adeverul szerint Averescu marsall ma reggel audienciát kért az uralkodótól. A király a jövő hét elején, de mindenesetre a néppárt október 25-re kitűzött kongresszusa előtt fogja fogadni a marsallt, aki egyébként az elmúlt héten sokat kommentált látogatást tett Mária királyné baltici kastélyában is. A lapok tudni vélik, hogy Averescu marsall kérni fogja az uralkodótól a jelenlegi kormány és a jelenlegi rendszer azonnali eltávolítását. Ugyanezt kérte a királytól Goga Octavian is, akit szombat délután fogadott audiencián a szinajai Peles kastélyban az uralkodó. Néppárti körökben a két audienciának nagy fontosságot tulajdonítanak. Az Adeverul úgy tudja, hogy amennyiben Averescu marsall nem fog kielégítő választ adni, úgy viszsza fogja venni az akciósabadságát s megkezd a harcot a jelenlegi rezsim ellen. Ugy Averescu, mint Goga hivatkoznak az uralkodó előtt arra, hogy a jelenlegi kormány nem bírja a tömegek bizalmát, a külföldön pedig határozottan ellenséges atmoszféra alakult ki a Jorga-Argetoianu kabinettel szemben.

A francia szakértő meg van elégedve

Bucuresti-Bukarest, október 17. Manolescu, a Banca Nationala kormányzója ma délelőtt megbeszélést folytatott Roger Auboinnal, a francia pénzügyi szakértővel, a Nemzeti Bank helyzetéről. Auboin érdeklődött a bank és általában egész Románia jelenlegi pénzügyi helyzetéről és adatokat kért, amelynek alapján elkészítheti Franciaországba küldendő felület jelentését. A francia pénzügyi szakértő meglegedését fejezte ki Manolescunak a költségvetés munkálatai iránt.

lésének hallalija — a gyakorlatban pedig semmi sem történik a válság megoldására.

A német parlament történelmi jelentőségű tette most megmutatta — milyen eszközökkel lehetséges és milyen irányba mutat a válság leküzdésének útja. Ha a leszerelés egyetlen módja — a tényleges leszerelés, úgy a parlamenteknek mindennél parancsot kellene kiadni a hadi beruházások azonnali beszüntetésére. Az így felszabaduló milliárdokat pedig a gazdasági élet végleg kihagyó vérkeringésébe kellene befecskendezni, vagy az éhezők felszolgálására kellene fordítani. Ez a tett útja, ez a menekülés útja, ez az emberiség egyetlen útja. Kevesebb frázis, kevesebb meditáció, kevesebb nagyképesség, annál több elszántság és cselekedet.

A német példa megmutatta, hogy igazi férfiak, emberebb emberek felül tudnak emelkedni saját világnézeti különbözőségeiken is. Csak a szíveknek és az agyknak kell a helyén lenniük.

A kérdés csak az, hogy vajon a többi országok parlamentjeiben meg lesz-e az erő és elszántság, az emberség és felelősségérzés ahhoz, hogy a német példát követessék?

VILÁG TŰKRE

Zsidó miniszterek

Sir Herbert Samuelnek és lord Readingnak az angol nemzeti kormányban való részvétele alkalmul szolgált a külföldi zsidó lapoknak arra, hogy szemlét tartsanak az utolsó száz év történelme fölött és megállapítsák, hogy ezen idő alatt a különböző államokban hány zsidó ember töltött be miniszteri tisztséget. A legérdekesebb és legteljesebb statisztikát a hamburgi Isr. Familienblatt közli, amelyből az alábbi figyelemreméltó adatokat vesszük át:

Sir Herbert Samuel és lord Reading nem az első zsidók, akik Angliában miniszteri tisztséget töltek be. Disraeli, a későbbi lord Beaconsfield mellett, kit már gyermek korában szülei kikeresztelték, de élete végéig azért zsidó maradt, aki hosszú éveken át volt az angol birodalom miniszterelnöke, egész sora volt még Angliában a zsidó minisztereknek. A nemrég elhunyt Sir Alfred Mond, a későbbi lord Melcham és Sir Philip Sassoon a Lloyd George kormány pénzügyminisztere a legnevezetesebbek. Kevesebben tudják, hogy 1888-tól 1892-ig a Frankfurtban báró Henry v. Worms, akit később Pirbright néven lordi rangra emelt a király. Az angol dominiumoknak, egyébként nem egy zsidó miniszterük volt. A leghíresebb közöttük Isaac I. Isaacs, aki ez évben már Ausztrália fő kormányzójává avaszták. Ausztrália miniszter volt Henry Emanuel Cohen is, aki éveken keresztül igazságügyminiszter volt és elnök az ausztráliai legfőbb törvényszéknek.

Legtöbb zsidó minisztere természetesen Franciaországnak volt. Valamennyi zsidó származású miniszter között a leghíresebb Isaac Adolphe Cremieux, aki több francia kormány igazságügyminisztere volt és szónoki képességének, valamint megnyerő egyéniségének hatalmával, eredményesen szállt sikra nemesvászor a világ minden táján élő zsidóságnak jogairól Camille Ferdinand Dreyfus a nyolcvanas évek elején miniszterelnöke és pénzügyminisztere volt Franciaországnak, zsidó volt II. Napoleon pénzügyminisztere Achille Fould is. Ugyanebben a korszakban volt pénzügyminiszter Michel Goudchaux is. A közmunkaügyi és belügyi tisztségek élén több kormányt szolgált David Raynal A Dreyfuss afférból jól ismert a neve Joseph Reinachnak, aki mint Gambeta miniszterelnöke legjelentősebb nyelvi államférfia volt a századvégi francia politikának. Nagy szerepet játszott Franciaország politikai életében Jules Simon, aki különböző kormányokban valamennyi fontos miniszteri tisztséget is megfordult és aki egy személyben volt kiváló publicista, nagyszerű filozófus, politikai író és államférfi. Miniszter volt Franciaországban politikai pályafutása során Leon Blum is, a francia szocialista párt elnöke.

Németországnak korántsem volt ennyi zsidó származású minisztere. Sokkal több zsidó minisztere volt az egyes államoknak, mint a birodalmi kormánynak. Az első németországi zsidó miniszter, a szerencsétlen Siiss Oppenheimer, Württemberg miniszterelnöke volt, akinek a rehabilitálása

csak most sikerült. Még egészen friss az emlékezete Walter Rathenaunak, aki mint német külügyminiszter mártírhalt.

Zsidónak számíthatjuk, — bár felekezetenkívül lett — Hugo Haasel is, aki az összeomlás után Eherttel és Scheidemannal együtt egészen a weimari alkotmányozó nemzetgyűlésig kormányozta Németországot.

Ausztriának két zsidó minisztere volt. Epedig Julius Anton Glaser, aki 1871—1879-ig igazságügyminisztere volt az Auersperg kormányának és Ioseph Unger, aki ugyanakkor külügyminiszter volt.

Magyarországnak egyetlen zsidó minisztere volt Vázsonyi Vilmos, aki a háboru utolsó évében a magyar igazságügyi tárcát vezette.

Talán a leghíresebb zsidó államférfiu Luigi *Luzatti* olasz pénzügyminiszter volt, aki 1869-től 1898-ig különböző kormányokban töltötte be ezt a fontos posztot és Olaszország nyomozó pénzügyeit szerencsés kézzel oldotta meg. A háboru kitöréséig az olasz kormány hadügyminisztere a zsidó *Ottolenghi* tábornok volt, ugyancsak a kabinetnek a tagja volt, mint pénzügyminiszter a Frankfurtból származó *Leone Wolleberg* is. Olaszországnak zsidó diktátora volt egyszer, *Daniel Manin*, aki 1848-ban miniszterelnöke, külügyminisztere és később diktátora volt Velence szabad államának.

A háboru után létesült keleti puffer-államokban is sűrűn voltak zsidó miniszterek. Mindenekelőtt Litvániában, ahol speciális minisztériumot létesítettek a zsidó ügyek számára. E tárcá élén dr. *Szoloveischik*, professzor *Brutkusz*, *Friedmann* és dr. *Rosenbaum* állottak. Lettországnak rövid ideig miniszterelnök volt *Nurok* főrabbi.

A Kerenszky-kormány alatt miniszteri tárcát viselt a jelenleg Németországban élő *Ludwig Steinberg*, *Trotsky* Leonának pedig a mai Oroszország kialakításában volt döntő szerepe.

Törökországban a szultánság alatt *Jussum Effendi Krieger* pénzügyminiszter volt, *Kemal pasa* alatt *Djavid bey*, a szíriai dönmé szektából származó zsidó pénzügyminiszter volt.

Görögországnak is volt egy zsidó pénzügyminisztere *Pepo Malach*, szaloniki zsidó képviselő személyében.

Egy-egy zsidó miniszter akadt még más országokban is. Így *Baron Manasse* és *Baron de Castro* Egyiptomban, *Vavid* pénzügyminiszter Dániában és sok más zsidó miniszter egyes ausztráliai államokban, köztük a legismertebb *Samuel Samuel*, *Robert Vogel*, *Salamons* és *Fink*.

Hosszu a sora a zsidó minisztereknek a spanyol-mór *Aberbanel* és *Abalafia* óta napjainkig. Talán csak egyetlen ország van, ahol nem volt még zsidó miniszter — Románia.

Meggyilkolták egy ungvári taláka hely tulajdonosnőjét. Kassáról jelentik: Megdöbbentő rablógyilkosság történt ma délelőtt Ungvárott, a Munkácsi uca 28. számú házban. A ház tulajdonosnőjét, *Suhajda Erzsébetet* megfojtva találták meg lakásának konyhájában. A gyilkosság hírének vétele után Terhanek rendőrtisztviselő vezetésével bizottság ment ki a helyszínre. Kétséget kizáróan megállapították, hogy a szerencsétlen nő rablógyilkosságnak esett áldozatul. A gyilkos ebédkezés közben lephette meg az asszonyt s miután áldozatát megfojtotta, a lakást kifosztotta. Hogy milyen értékeket vitt magával, eddig még nem sikerült megállapítani. A gyilkosság híre futótüzként terjedt el a városban, *Suhajda Erzsébet* jómódu nő volt, a ház, amelyben lakott a tulajdonát képezte. A tragikus végű nő abból élt, hogy albertletbe adott ki szobákat prostituáltaknak. A gyilkosság felfedezése után két férfit, akik pásztorórán voltak a prostituáltaknál, letartóztattak. A nyomozás munkáját roppant megnehezíti az a körülmény, hogy a gyilkosság színhelyén semmiféle nyomra nem akadnak, amiből a tettesre következtetni lehetne.

Anyagi összeomlása miatt agyonlőtte magát egy dusgazdag regáli bojár

(Bucuresti-Bukarest, október 17.) Targovisteban megrendítő öngyilkosság történt az elmúlt éjszaka. Revolverével agyonlőtte magát a hatalmas Rasvanu-féle birtok egyik tulajdonosa, *Campeanu Constantin* és mire rátaláltak már halott volt. *Campeanu Constantin* hatalmas petróleumtelepek, valamint egyéb ingatlanok felett rendelkezett, azonban a nyo-

masztó gazdasági helyzet szinte megbénította javadalmainak prosperálását és így a pénzügyi nehézségek egyre magasabbra tornyosultak *Campeanu* fölött, aki nem látott más kiutat szorongatott helyzetéből, mint az öngyilkosságot. Halála nagy részvételt keltett az ókirályság nagyrésztében, ahol ismerték a gazdak fiatal-embert.

Egy bécsi suhanc lelőtt egy postai kézbesítőt, majd maga ellen fordította a fegyvert

(Bécs, október 17.) Az ötödik kerületi postahivatal előtt két suhanc megtámadta *Lindbauer* postai kihordót s a támadók egyike a védekező emberre revolveréből több lövést is adott le. *Lindbauer* a lövések eltaláltak s eszméletlenül esett össze. A járőrök figyelmessé lettek a támadásra s egyik támadó suhancot el is fogták. A másik menekülő szintén rendőrök karjai közé futott, de mielőtt elfogták volna, azzal a revolverrel, amellyel a postai kihordó lőtt, halántékán lőtte magát. Az életveszélyesen megsebesült *Lindbauer*et, valamint az öngyilkosságot megkísérelt támadót kórházba szállították. A merénylő állapota is életveszélyes.

Ujabb nagyszabású földvásárlások Palesztinában

Amerikai, angliai és németországi zsidók Palesztinában helyezik el tőkéiket a nemzetközi pénzpiacra uralkodó krízis miatt

(Varsó, október 17.) A varsói „Moment” palesztinai tudósítója jelenti, hogy az utóbbi időben főleg angliai, németországi és amerikai zsidók nagyobb földterületeket vásároltak meg Palesztinában. A földvásárlók főképpen nem cionista körökből rekrutálódtak, akik a nemzetközi pénzpiacra uralkodó kritikus állapotokra való tekintettel különböző investálásokat keresnek Palesztinában. A palesztinai jisiv is újabb földterületek birtokába jutott az utóbbi idő-

ben. Így a Böné Brak és Beth Hatikva kolóniák között lévő arab falut megvásárolták. Ez a vásárlás főképpen a tel-avivi *Litvinsky* testvérek támogatásával jött létre. A zsidó földbirtok terjeszkedésével és a magánkezesség tevékenységével egy erőteljes fellendülés kezdete észlelhető a palesztinai jisiv gazdasági életében. Erre mutat rá az a tény is, hogy az elmúlt esztendőben 10 ezer dunam naranesültetvényt építettek ki.

A naptár-reform ügyében minden valószínűség szerint a zsidó álláspont fog győzedelmeskedni

Genf, október 17. Október 12-én kezdődött Genfben a világgazdasági konferencia, amelynek napirendjén a gregorianus naptár reformálását tüzték ki. A konferencia elnöke *Vesconcellos* (portugál), al-elnöke *Silvain Dreyfus* (francia), főtálcára *Haas* (német) delegátus.

A konferencia engedélyt adott a zsidó vallású közeledek képviselőinek, hogy a tanácskozáson mint megfigyelők vehessenek részt. Ebben a minőségben megjelentek dr. *I. H. Hertz*, a brit birodalom főrabbija, *S. Lewenstein*, Hollandia főrabbija, az *Aguda* részéről pedig dr. *P. Kohn* és *Sally Guggenheim*. A konferen-

cián bejelentették, hogy a zsidóság világi vezetői részéről memorandum érkezett be, amelyben a legtöbb ország zsidósága tiltakozik a tervezett naptárváltozás ellen, amely a blanco-nap következtében a szombatok és ünnepnapok rendjét felborítja. Ez nemcsak vallási szerelme a zsidóságnak, hanem súlyos gazdasági és szociális bajok kuforrása is. A memorandum aláírói között találjuk az amerikai *Jewish Committee* elnökét, *Cyrus Adlert*, továbbá *Van der Bergh* holland szenátort, *Ch. N. Bialikot*, a neves költőt, *Silvain Levit*, az *Alliance* elnökét, két *Rotschildot*, *Sokolovot* és *Felix M. Warburgot*. Ezenkívül

Az is igaz, hogy ma kevés pénz van, de az is igaz, hogy ma igen sokat vásárolhat kevés pénzért, mert még rövid ideig

20% és 40%-OS

engedménnyel árusítunk

“ELBE”

“Harisnyaház”

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 19.

Cluj, Cal. Reg. Ferd. 29. (Kis-híd mellett)

A legtöbb fertőzés kapuja a száj és a torok.

AZ EGGER-féle EGGOMINT

kellemes cukorka formájában fertőtleníti a szájat s így megvédi a hüléstől és a torokfertőzéstől. Az EGGOMINT igen hatásos szer, hogy GYERMEKEINKET megvédjük veszélyes fertőző betegségektől. Minden gyógyszerárban és drogueriában kapható.

különböző országok petíciói is beérkeztek a kongresszus főtárcárához. Romániában 25.198, Magyarországnak 52.240 Lengyelországnak 224.911-en írták alá.

A konferencián megengedték *I. H. Hertz* országos főrabbinak, hogy a problémához hozzájárulhasson. A főrabbi hosszú és alapos beszédben ismertette a naptár-reform káros hatásait. Majd *Artur Levine* és *Elkan N. Adler* beszéltek. Az angol sajtó, élén a *Times*sel, követeli a zsidó szempont respektálását és annak a reménynek ad kifejezést, hogy a most érvényben levő naptár nem fogna változtatni.

Rádióvevőkészülék 9500 lej

A legnépszerűbb vevőkészülék a szó legteljesebb értelmében, amely egyesíti a nagy minőségű legalacsonyabb árakkal. A „930 A” kombinációja a vevőkészülék hangszórónak; 4 lámpással dolgozik, köztük egy egyenirányító csövel. Ezért a legteljesebb vevőkészülék, amelynek nincsen szüksége összekötővezetékre. A „930 A” a váltóáram, a „930 C” pedig az egyenáramra alkalmazható. A fokozott lámpák száma következtében a vevőkészülék olyan érzékeny, hogy nemcsak az országos leadókat közvetíti, hanem lehetővé teszi az európai nagy leadók vételét is. A négy különböző antenna-kapcsolás pedig lehetővé teszi bármilyen antennához való hozzáigazodást. Egy második hangszóró bekapcsolása is lehetővé válik úgy, hogy a rádiózene más helyiségekben is hallható legyen. Természetes, hogy a „930” grammofon erősítőnek is alkalmazható.

— **Tomaschoff Sarah** héber ária- és dalestje. Budapestről jelentik: Az idei szón első szülő-hangversenyeképpen *Tomaschoff Sarah* rendezte október 8-án, csütörtökön este a Zeneakadémia nagytermében ária- és dalestjét. A szép hangnagya, komoly és értékes kulturájú művészön különösképpen ezeknek a héber daloknak stílusban otthonos és különös finomsággal teremtette meg azt a meleg, érzelmes hangulatot, amelyben a keleties dallamok és sokak számára bizonyára nem érthető héber szavak kellő harmóniában válthatták ki hatásukat. *Tomaschoff Sarah* hangja szép, lágy mezzoszoprán, amely jól és kitartóan cseng a magas fekvésekben és tisztán bug a közép és mély regiszterekben. Világi műsorán *Bizet*, *Donizetti*, *Grieg*, *Schubert* és *Fr. E. Pamer* kompozíciói szerepeltek és a rokonszenves, dekoratív megjelenésű művészön ezeknek interpretálásával is finom zenei kulturáról, művészibiztonságról és fantáziáról tett bizonyosságot. A nagyszámú közönség lelkesen és teljes elismeréssel tapsolta *Tomaschoff Sarah*-t, kísérőivel, *Wehner Gézával* és *Revere Gyulával* együtt.

HERMES

menetjegyiroda és pénzváltóüzlet Cluj, Cal. Reg. Ferd. 13 (v. Wesselényi M. uca)

Bal- és külföldi menetjegyek eladása. Körutazási jegyek. Szállodák pénziók rezerválása. Kedvezményes igazolványok eladása. Díjmentes felvilágosítás minden utazási ügyben. Pénzváltás. Egyéni és társas kirándulások rendezése. Telefon: 29.

Cluj-Kolozsva let tudósítóját következőket:

Igen tiszt

bocsánatot kért tőrtént esem akik sokkal vezetői, azok eltávolítják hatok most valamikor Drom mesélni irom levélbe

19 sz

Ezt a levelet postamesterhez tevéssel Badae iskolai tanító. ményre való ukar, mint

egy gyilkoss 1926 júniusá József

Anakidején az az a hir, hogy láposi iskolai t

revolverrel kán, akit a

Reich Józsefet szállították, nyerte vissza e

Hosszadalma a merénylet ut letartóztatták nebe szállítottót. A vizsgálákonokul tagadolomást tett és

ő követte el

mely csak szerben nem végző kolásával.

Mierlleat a kisérletért egy amit a tanító miután az it megjárta és jó gyalást megel mint a nyilván rad, hogy ny la, hogy a ny tus mögött kiku

Mi

Mint minden József ellen elk derül most, ami büntetését és a vert merénylet rült. Mierllea t mely minden b bünösöknek is életében a cellá mokat hagyott, nyilvánulásába szabadságát. A másutt sem tud tönnel a hátam Es bekövetkező ennek az üg

az anyagilag ment ahhoz verlvéssel sz

Reich Józsefhe Mierlleanak Re

— Most el levelet a szar rja a tanító. Dése, de nem sen pénzem. mert két hóna Telen, állás n

A dési ügyészség azonnal indítsa meg a vizsgálatot!...

Ot év után megszólalt Reich József láposi postamester merénylője

A község állami funkcionáriusai el akarták tenni lábaltól a zsidó postamestert. Ötévi kálvária után Mierlela tanító írásbeli nyilatkozatában kiadta felbujtóit

A lerongyolódott merénylő öt év után ahhoz fordult támogatásért, aki csak szerencsés véletlen folytán nem lett áldozata a merényletnek

Csaj-Kolozsvár, október 17. (Az Uj Kelet tudósítójától). Egy levélből idézzük a következőket:

Igen tisztelt Reich ur, bocsánatot kérek a három évvel ezelőtt történt eseményért, de vannak mások, akik sokkal bűnösebbek, mint én, Lápos vezetői, azok, akik elhatározták, hogy eltávolítsák önt Láposról. Nem mondhatok most önnek semmit erről, de ha valamikor Désen találkozhatnánk, el fogom mesélni az egészet, vagy pedig megírom levelben...

1926-ban történt merénylőről szól a levél

Ezt a levelet Reich József magyarláposi postamesterhez írta 1931 február 27-i keltezésel Badea M. Mierlela állami elemi iskolai tanító. A három évvel ezelőtti eseményre való utalás nem kisebb dolgot takar, mint

egy gyilkossági merényletet, amelyet 1926 júniusában követtek el Reich József postamester ellen.

Anakidején az egész erdélyi sajtót bejárta az a hír, hogy Badea M. Mierlela magyarláposi iskolai tanító egy éjszakán

revolverrel belőtt Reich József ablakán, akit a lövés súlyosan megsebesített.

Reich Józsefet azonnal a dési kórházba szállították, hol hosszas kezelés után nyerte vissza egészségét.

A tanítót egy évre elítélik

Hosszadalmas bünyői vizsgálat vette a merénylet után kezdetét, melynek során letartóztatották és a dési ügyészség börtönébe szállították Badea M. Mierlela tanítót. A vizsgálati fogság idején az eleinte konokul tagadó Mierlela töredelmes vallomást tett és beismerte, hogy

ő követte el a merényletet Reich ellen,

mely csak szerencsés véletlen következtében nem végződött a postamester meggyilkolásával.

Mierlela a dési törvényszék emberölési kísérletért egy évi börtönbüntetésre ítélte, amit a tanító egy évvel ezelőtt töltött ki, miután az ítélet az összes fórumokat megjárta és jogerőssé vált. De ugye a tárgyalást megelőző kihallgatások során, mint a nyilvános tárgyaláson, rejtély maradt az, hogy miért követte el tettét Mierlela, hogy a nyilvánvalóan antiszemita akus mögött kiknek az akarata húzódik meg

Mierlela tanító kálváriát jár

Mint minden büntetettre, ezuttal Reich József ellen elkövetett merénylőre is fény derül most, amikor már Mierlela letöltötte büntetését és az akkoriban nagy port felvert merénylet a feledés homályába merült. Mierlela tanítót újból érte az a sors, mely minden bűnözőnek, még az alkalmi bűnösöknek is kijár. A börtön után letört életében a cellában eltöltött év olyan nyomokat hagyott, mely az élet minden megnyilvánulásában megbéklyózza cselekvései szabadságát. Állami állást nem kapott és másutt sem tudott elhelyezkedni a börtönnel a hátamögött.

Es bekövetkezett az, ami mélyen jellemző ennek az ügynek a történetében:

az anyagilag és erkölcsileg tönkrement ahhoz fordult, akit egy revolverlövéllyel szinte a túlvilágra küldött.

Reich Józsefhez. Ime, hogyan folytatódik Mierleleának Reich-hoz küldött levele:

— Most el kell mennem innen — a levelet a szomszédos Rohin községből írja a tanító, — hogy állást keressék. Dére, de nem tudok elmenni, mert nincsen pénzem. Egy lej sincs a zsebemben, mert két hónapja munkanélküli vagyok. Téli, állás nélkül, egy bani nélkül, étel

nélkül és gyalog kell innen elindulnom. — El sem tudja képzelni, milyen fájdalmat érzek, amikor arra gondolok, hogy rosszat tettem Önnek és most kérem Önt, segítsen rajtam, hogy elutazhassam. Kérem Önt Reich ur, kölcsönözzön nekem valami pénzt, vagy 3—400 lejt. Nagyon szépen kérem, segítsen rajtam, mert lehet, hogy jóvá tudom tenni bűnömet és hasznára lehetek még valamikor...

Igy könyörög Mierlela tanító ahhoz az emberhez, aki ellen merényletet akart elkövetni. Reich József pedig nem tagadta meg a kérelmet: találkozott a lerongyolódott tanítóval, aki kölesön fejében el is árulta,

hogy kinek a megbízásából követte el a merényletet.

A falu előkelőségei a háttérben

A postamester írásba foglaltatta Mierleleának tanuk előtt tett vallomását. Még a román antiszemita merényletek történetében is felhárított részletek derülnek ki ebből az írásbeli vallomásból.

A gyilkossági merénylőre a falu akkori vezetői, a bíró, a szolgabíró, a körorvos, az adótárnok,

tehát a falu legmagasabb állami funkcionáriusai bérelték fel Mierlela, aki tettének elkövetésekor csak eszköze volt a falu nagyhatalmu urainak.

Mierlela tanító nyilatkozata

Nyilatkozat.

1926 nyarán, június hónapban találkoztam Perhaita Nicolae urral Lápos bírájával, aki arra kért, hogy aznap este menjek a lakására, mert beszélni valójára van velem. Este ott találtam Barbos főszolgabíró urat és dr. Grigore Marin körorvos urat, akik azt mondták nekem, hogyha lelövöm Reich postamestert, engem nevezetnek ki postamesternek Láposra és annyi pénzt fognak adni nekem, amennyi csak kell. Perhaita ur átadott nekem egy revolvert és Virgil German ur utam golyókat szerzett hozzá. Ugyancsak Perhaita ur jött velem

aznap éjjel a postahivatal kertjéig. En belőttem az ablakon, ő pedig elrejtőzött a kertben. Azután együtt távoztunk. Másnap azt mondtotta, hogy kíséreljem meg a merényletet még egyszer, de én visszautasítottam. A golyók, amelyeket nekem adott, jók voltak, én azonban hasznavehetlenekké tettem őket. Ami kor aztán azt kértem tőlük, hogy segítsenek, mert állás nélkül maradtam, azt válaszolták, hogy nem segíthetnek, mert a merénylet nem sikerült. Ismétellen felszólítottak, hogy kíséreljem meg másodszor is a merényletet és akkor segíteni fognak, de én visszautasítottam.

A középiskolák igazgatói és igazgatónői memorandumban tiltakoznak a gimnazisták napi nyolcórás kintzése ellen

Ha semmi egyébért, takarékosági szempontból is meg kell szüntetni a nyolcórás tanítást

Bucuresti-Bukarest, október 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtti országos értekezletet tartottak Bukarestben a liceumi igazgatók és igazgatónők, amelyen memorandumba foglalták sérelmeiket, amelyet eljuttattak a közoktatásügyi miniszternek. Az értekezlet főtárgyát a tanrend sérelme kapta. Ugyanis megállapították, hogy az órarend szerint a nő-

vendékek körülbelül napi nyolc órára kint kell az iskolában tartózkodniuk, ami több okból kifolyólag káros nemcsak a növendékek, hanem a tantestület számára is. Elsősorban anyagi nehézségekbe ütközik a tanulóknak hosszú időn át az iskolában való tartásuk, mert ez alatt az idő alatt fűtést és világítást kell adni, amiben az állam igen fősvény, mert

még a tantestület fizetését sem folyósítják kellőképpen. Azonkívül higiéniai szempontból is roppant káros a növendékeknek hosszú órákon át való együttléte.

A liceumi igazgatók remélik, hogy memorandumuk eléri majd a kívánt hatást, különösen most, amikor az egész vonalon kiadták a takarékosági jelszót.

Nyugodtabb atmoszféra kezd kialakulni a nemzetközi valutapiacokon

Legujabb jelentések a nemzetközi pénzügyi válság eseményeiről

London, október 17. A nemzetközi valutapiacokon a nagy áringadozások után nyugodtabb atmoszféra kezd kialakulni.

Newyorkból jelentik, hogy az Egyesült Államok területén tegnap 26 bank jelentett fizetéseképtelenséget. Ebből Dél-Karolinára esik 12, Newyorkra hét, Newjerseyre 3, Csikágóra 2 és Bostonra 2 pénzügyi intézet bukás.

Egyidejű jelentés szerint az amerikai Garantie Trust párizsi megbízottai hivatalos amerikai megbízás alapján támogatják a tőzsdén a dollárárfolyamot, hogy ellensúlyozzák a nagy tőke kivonások kedvezőtlen kihatásait.

Ma a Paris óceánjáró gőzösön újabb nagy aranyszállítmány érkezett Franciaországba, de ennek csak egy része a francia jegybank számlájára történt rendelkezés, a többi Svájcba és Hollandiába kerül. Kinából és Indiából Európára és Amerikára is átkergette az ezüsttel folytatott spekuláció.

Az ezüst ára az utóbbi napokban a szeptemberi árhoz képest csaknem 10 százalékkal emelkedett.

Berlin, október 17. A tőzsdeügynökök szervezetének elnöksége tárgyalásokat folytatott Luther dr. birodalmi bankelnökkel a magánforgalom engedélyezéséről. A Birodalmi Bank elnöke kijelentette, hogy egyelőre nem járulhat hozzá sem a magánforgalom engedélyezéséhez, sem a tőzsde forgalmának megnyitásához. Még mindig nem lehet tudni, hogy az érték-tőzsdéket mikor nyitják meg.

Prága, október 17. Uj devizarendelet lépett életbe, amely kötelezi a fizikai és jogi személyeket arra, hogy a birtokukban levő külföldi fizetési eszközöket és kötelezettségeket eladásra ajánlják fel a cseh-szlovák jegy kibocsátó banknak október 31-ig. A rendelkezés az ötezer cseh koronán felüli értékű külföldi értékekre szól.

A rendelet ellen vétőket három hónapig terjedhető szabadságvesztéssel és 50 ezer koronáig terjedő pénzbüntetéssel fogják sújtani.

MEGJELENT SALAMON LASZLÓ (SALLÓ TAMÁS) NINCS MÁS MEGOLDÁS

Ara: **40 lej** és portó
 Ujánvétellel küldi az Uj Kelet könyvosztály.

Próbálja ki az új

 hosszukás lyuku pengét. Angol gyártmány!
 A Gillette borotvagéphez használható!

tam. Ha a postamester ur ennek a nyilatkozatnak alapján vizsgálatot akar indítani, készségesen állok rendelkezésére.
 Tg.-Lápus, 1931. II. 27.

Badea M. Mierlela.

Előttünk mint tanuk: Man Pál, Nemes József, Joan Chimpian, Párai Josif.

Igy szól Badea M. Mierlela írásbeli nyilatkozata, melyből egy felhárított merénylet részletei tárulnak fel. Nem történt más itt, mint az, hogy

egy község állami tisztviselői összeesküdtek a zsidó postamester ellen és gyilkos merénylettel akarták eltenni láb alól.

A felbujtók között körorvos, főszolgabíró és a község adótárnoka (Gherman Virgil) szerepelnek, akik öt éven keresztül éltek a községben anélkül, hogy bárki is gyanúsította volna őket a merényletben való bűnrészséggel.

Mierlela tanító viselte csak egyedül a tett következményeit, aki egy éves börtönbüntetéssel kolt a gyilkossági kísérletért. Ami ezután következik, az már a dési ügyészség dolga:

azonnali eljárást indítani gyilkosságra való felbujtás címén Nicolae Perhaita községi bíró, Barbos főszolgabíró, dr. Grigore Marin körorvos és Gherman Virgil adótárnok ellen.

Es ennek az eljárásnak azonnal be kell következnie! Mierlela nyilatkozata e sorok írója utján bármikor az ügyészség rendelkezésére áll!

Barzilay István

fertőzés kapuja
 és a torok.
 EGGER-féle
OMINT

ukorka formájában
 száját s így megvéd
 a torokfertőzéstől.
 NT igen hatásos szer.
 MEKEINKET meg-
 helyes fertőző beteg-
 ságon gyógyszerár-
 ogueriában kapható.

ok petíciói is beérkez-
 us főtítkárságához. Ro-
 Magyarországon 52.246
 224.911-en írták alá.
 megengedték I. H.
 örabinak, hogy a prob-
 ulhasson. A főrabbi hos-
 zedben ismertette a nap-
 hatásait. Majd Artur
 N. Adler beszéltek. Az
 a Timessel, követeli a
 espektálását és annak a
 kifejezést, hogy a most
 naptáron nem fognak

észülék 9500 lej

o vevőkészülék a szó leg-
 ben. amely egyesíti a
 a legalacsonyabb árak-
 kombinációja a vevőnek
 4 lámpással dolgozik,
 enirányító csővel. Ezért
 vevőkészülék, amelynek
 összekötővezetékekre. A
 ram, a „930 C” pedig az
 almazható. A fokozott
 retkeztében a vevőkészü-
 g, hogy nemesak az or-
 zvetviti, hanem lehetővé
 nagy leadók vevesét is
 antenna-kapcsolás pe-
 bármilyen antennához
 st. Egy második hang-
 is lehetővé válik ugy-
 más helyiségekben is
 Természetes, hogy a
 erősítőnek is alkalmaz-

arah héber ária- és dal-
 jelentik: Az idei sze-
 gversenyeképpen Toma-
 zte október 8-án. est-
 neakadémia nagyerme-
 tét. A szép hanganyagu,
 kulturájú művészno kü-
 k a héber daloknak stí-
 s különös finomsággal
 a meleg, érzelmes han-
 a keleties dallamok és
 onyára nem érhető hé-
 harmóniában válthat-
 omaschoff Sarah hang-
 oszoprán, amely jól és
 magas fekvésekben és
 és mély regiszterekben
 zizet, Donizetti, Grieg,
 E. Pamer kompozíciói
 okonszenves, dekoratív
 zno ezeknek interpretá-
 nei kulturáról, művészi
 ntáziáról tett bizonyos-
 község lelkesen és tel-
 psolta Tomaschoff Sa-
 vchner Gézával és Re-
 tt.

RMES

da és pénzvált-
 tal. Reg. Ferd. 13
 lényi M. ucca)
 menetjegyek eladá-
 sága. Szállodák és
 ása. Kedvezményes
 ladása. Díjmentes
 inden utazási ügy-
 Egyéni és társas-
 dezése. Telefon: 29.

A jövő hét elején Kolozsvárra hozzák a gyilkos besztercei táncmestert

Vulpeanu vallomásának sem Budapesten, sem Kolozsváron nem adnak hitelt. Miért vitt magával sok pénzt Vulpeanu? Ujabb részletek a táncmester szökéséről

Cluj-Kolozsvár, október 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vulpeanu, az apahidai gyilkosság homoszekszuális tettese, még mindig a budapesti rendőrség foglya. A kiadatási eljárás megindult ugyan és a budapesti rendőrség minden további nélkül át fogja adni a román hatóságoknak a táncmestert, de mindezt még nem kérték a kolozsvári rendőrségtől embert, aki hazahozná a Budapesten konokul tagadó Vulpeanut. A táncmester még szombaton is fenntartotta azt az egészen légből kapottnak látszó vallomását, hogy a tettet nem ő, hanem egy katona követte el.

Ami Vulpeanu vallomásából következtethető

A vallomással, melynek hiteles szövegét tegnapi számunkban közöltük, komolyan foglalkoztak a kolozsvári rendőrségen, ahol azonban egy szót sem hisznek el a Vulpeanu által közölt meséből. Egészen valószínűtlennek látszik, hogy Vulpeanu oly nagyösszegű pénzt vitt volna magával egy rövid autóra, melyből az állítólag öt zsaroló diáknak 20 ezer lej átadható volna át. A vallomás ennél a pontnál egyébként is súlyos ellentmondásokat tartalmaz, mert Vulpeanu azt állította, hogy szerdán este az uccán találkozott a diákkal, aki jökekvüen autót ajánlott fel neki. Hogy Vulpeanunál ebben a pillanatban véletlenül annyi pénz lett volna, melyből azonnal utazhatott, egy hétig élhetett és elfogatásakor még 200 pengő és 6 ezer lej lehetett nála, az egészen valószínűtlen.

Vulpeanunál az elindulásakor legalább 30.000 lej kellett, hogy legyen,

mert már Kolozsváron meglehetősen költségei voltak: saját autóját Besztercére küldte, itt Apahidára autózott, ami szintén pénzbe került, vizumot váltott, utiköltséget kellett fizetnie és Budapesten egy teljes hétig élt, míg letartóztatták.

Előre készült a tettére?

Ez a körülmény arra mutat, hogy Vulpeanu valamilyen formában előre készült tetteire. Lehet, hogy nem akarta megölni a diákokat, de egészen bizonyos, hogy

nem látta volna magát el ennyi pénzzel, ha valóban csak rövid autót akart volna tenni.

A vallomásnak az a része, hogy Greabuval állandóan veszekedtek, valószínűnek látszik és éppen ez a valószínűség az, amiből kiindulva a nyomozás levonhatja következtetéseit. Lehetséges, hogy éppen Greabu követelőzései és erőszakossága bírták rá arra Vulpeanut, hogy a végzetes autót megrendezze.

Már csütörtökön délből vonatra ült Vulpeanu

Ezek természetesen csak feltevések, amelyeket Vulpeanu vallomásának kell megerősítenie. A nyomozás során egyébként az is tisztázódott, hogy Vulpeanu mikor ment át a határon. Az első adatok szerint Vulpeanu a gyilkosságra következő napon még délután 4 órakor Kolozsváron volt. Ez az információ téves adatnak bizonyult, amennyiben a biharpüspöki határrendőrségnek szombaton Kolozsvárra érkezett jelentéséből Vulpeanu menekülésének útja másképpen alakul ki.

A gyilkos táncmester ugyanis délután fél ötök érkezett Biharpüspökre,

IMPOTENCIÁT

RADIUM RESUGARZÁS GYÓGYÍTÁSA

RADIUM-ULTRA-REGENERATOR

Egyetlen száraz radium-borogatóval úgy férfiaknak, mint nőknek teljesen gyógyítja

RADIUM-ULTRA-REGENERATOR

által, évtizedekre szóló hatással. Artalmatlan külső kezelés. Kerjen ingyen felvilágosító árjegyzéket.

Vezérképviselő: „DIONESS”

Bucuresti II - B-dul Cuza, Stradela 1-a No. 10

ahol nem Cupsa komisár, hanem Berbecan szubkomiszárral találkozott. Berbecannal karonfogva sétáltak a peronon, majd a táncmester felszállt a budapesti gyorsra.

Ezek szerint Vulpeanu már a déli expresszre felszállt. Valószínűnek látszik, hogy nem Kolozsvárról indult, hanem a

reggel fél tíz óras Rapiddal előbb elutazott Kolozsvárról és egy közbeeső állomáson szállt fel. Így Vulpeanu már régen utban volt akkor, midőn a kolozsvári nyomozó bizottság Apahidán kiszállott.

Ertesüléseink szerint egyébként Vulpeanut a jövő hét elején már Kolozsvárra hozzák.

Emelkedést mutat a romániai élőállat- és huskivitele

Bucuresti-Bukarest, október 17. Az ipari és kereskedelmi minisztérium kimutatása szerint Románia élőállat- és husexportja ebben az évben a következőképpen alakult:

Kivitelre került Ausztriába: 1946 szarvasmarha, 40.207 sertés, 752.758 kiló hus.

Olaszországban: 12.650 marha, 736 sertés.

Csehországba: 24.000 marha, 7000 sertés, 41.000 kiló hus.

Franciaországba: 1225 marha, 17.000 sertés, 77.000 hus.

Az élőállat- és husexport általában emelkedést mutat, különösképpen Franciaországgal szemben. Az ausztriai kivitel ezzel szemben jelentősen visszaesett, főleg a valutáris bizonytalanságok következtében.

Nyilatkozat

Tudomásunkra jutott, hogy ismeretlen egyének cégünk nevében ruhafestés és vegytisztítási rendeléseket vesznek fel és teljesítenek úgy, hogy az a közönség igényeit egyáltalán nem elégitheti ki. Tájékoztatásul közöljük, hogy cégünk ettől a dologtól teljesen távol áll, mert rendeléseket csakis üzlethelyiségeinkben vagy meghívásra veszünk fel és a nevünkben történt szélhámoskodásokért felelősséget nem vállalunk.

CZINK

ruhafestő vegytisztító cég

Hétfőn megkezdik a szakértők kihallgatását az Egyesült Jelzalog Bank perében

A hónap végéig fog tartani a tárgyalás

Cluj-Kolozsvár, október 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Egyesült Bank bünperének szombati tárgyalásán néhány jelentéktelen tanu hallgattak ki. A vád és a védelem ekkor a lassan előrehaladó tárgyalás leegyszerűsítésére tettek javaslatot. Ugy a vád, mint a védelem elállott néhány tanu kihallgatásától, abból a célból, hogy hétfőn már kezdetét vehesse a szakértők kihallgatása.

Ugy a vezetőügyész, mint a védőügyvédek megegyeztek abban, hogy hátralevő jelentéktelenebb tanuik ki-

hallgatása megtörténjék és így hétfőn már a szakértői tanukihallgatások veszik kezdetüket. Ezek a kihallgatások képezik a per sulypontját és a nagyfontosságú tanuságtételek éppen ezért több napot fognak igénybevenni. A jelenlegi kontemplálás szerint a pernek így a hó végén lehet csak vége, mert a szakértői kihallgatások után kezdetüket veszik a vád és védbeszéd, amelyek szintén három-négy napot vesznek majd igénybe.

Csökken a világ gabonatermelése

Szovjetországban közepes volt a termés az idén

(Róma, október 17.) A római nemzetközi mezőgazdasági intézet legutóbbi közlései szerint a világ gabona termelésében csökkenés következett be. A földgömb északi felén azok az országok, amelyek a múltban a világ buzatermésének kilencven százalékát

adták, ebben az évben csak 735 millió mázsa búzát termeltek az 1930 évi 780 millió, az 1929 718 millió és az 1918 évi 812 millió mázsa búzával szemben. A rozstermelés előreláthatólag 189 millió mázsa fog visszaesni az elmúlt évi 234 millió mázával szem-

Kolozsvár—Máramarossziget közötti

autobuszok menetrendje

Érvényes 1931. okt. 1-től

Cluj—Del—Baia Mare—Sighet

INDUL:

Clujról d. e. 6 órakor, d. u. 14.—
Déjéről d. e. 8.30 órakor, d. u. 16.30
Baia-Mareról d. e. 13, d. u. 6.—
Szigetről d. e. 9 órakor, d. u. 16.—
Baia-Mareról d. e. 12.30, d. u. 4.30
Déjéről d. e. 16.15, órakor, d. u. 8.15

ÉRKEZIK:

Déjre d. e. 8.15, d. u. 16.15 órakor
Baia-Marera d. e. 12, d. u. 20 óra.
Szigetre d. e. 15.30, d. u. 8.30-kor
Baia-Marera d. e. 11.30, d. u. 18.30
Déjre d. e. 16, d. u. 8 órakor
Clujra d. e. 18.30, d. u. 10.30-kor.

ben. Az árpatermés 229 millió mázsa lesz, a legutóbbi évek 280—290 millió terméssel szemben. A zabtermés ebben az évben 394 milliót tett ki, míg az előző évben 434, 430, illetőleg 470 millió métermáza zabot termeltek.

A tengerinél az elmúlt évvel szemben emelkedés mutatkozik. A négy dunai exportórállam ezévi termése 115 millió mázsa lehet az 1930 évi 100 millió métermázával szemben. Igaz viszont, hogy 1929-ben 153 millió métermáza tengeri termést a négy dunai államban. Amerika ezévi tengeri termése ugyancsak nagyobb lesz, mint az elmúlt esztendőben, amikor igen gyöngye tengeri termése volt Amerikának. Oroszországban közepes volt a termés, míg Kinában az árvek tönkretették a termés jelentékeny részét. A földgömb déli részén a kilátások jók, de nem szabad szem elől téveszteni azt, hogy Argentiniában és Ausztráliában jóval kevesebb búzát vetettek el ebben az évben.

Mi újság Palesztinában

A palesztinai angol rendőrségnél kötelező a héber nyelv tudása. Jeruzsálemi jelentés szerint egy nemrég megjelent rendelet értelmében a Palesztinába vezényelt brit rendőrségnek csak azon tagjai (tisztok, hivatalnokok, közlegények) számíthatnak előléptetésre, vagy fizetésjavításra akik a héber és arab nyelv tudásáról bizonyosságot tesznek. A rendőrség benszült részénél, amely arabokból és zsidókból áll, ez a kötelezettség már régebben fennáll.

A délafrikai zsidók példája. Jeruzsálemi jelentés szerint a délafrikai zsidóság 15.000 dunam föld megvételét tette lehetővé a Keren Kajemetnek a Sárón-völgy narancsözónájában az elmúlt zsidó év folyamán.

Ujabb leletek a bibliai Somronban. Három egyetem, köztük a jeruzsálemi héber egyetem, vezetése mellett az elmúlt év folyamán kiterjedt ásatásokat végeztek a régi izraelita birodalom székhelyének, Somronnak a területén, a mai Szebasztienben. Különösen nagy jelentőséggel bír egy hatalmas, nem teljesen kidolgozott kockakövekből épült 6-izraelita városfalnak a felfedése. Egész világosan felismerhető, amint egy támadás után a város erődítményeit sietve ezekből a félig kész kockakövekből javították ki. Találtak még ugyancsak a korai izraelita időkbeli egy jökarban megmaradt kikövezett uccát. A további leleteknél, így pl. a herodesi időkbeli származó épületalapokban az eredmény még kielégítőbb. Az a domb, melyben eddig mindezek a romok elrejtve voltak s amely a Szichem felé vivő út mellett van, a legkülönbözőbb korok tanubizonyosságait tárja most a szemlélő elé és pedig: Achat és Omri királyok palotáinak nagyszerű alapépítményei, Herodesz zsinagógája, az oszlopcsarnokos vásártér (ahol ujjában két nagyszerű mozaikot fedeztek fel), a római idők fóruma, zsidó uccák és házalapok és egy bazilika mozaikpadlója.

Tel-Aviv népesedési mozgalma. Az elmúlt zsidó év folyamán 1978-an születtek Tel-Avivban az azelőtti év 1910 születésével szemben. A halálozási esetek száma 510-ről (5690-ben) 650-re emelkedett. Jelentősen emelkedett a házasságkötések, de egyúttal a válások száma is.

Amerikai zsidók bevándorlása Palesztinába. Az amerikai Cionista Szervezet jelentése szerint az elmúlt év folyamán 300 amerikai zsidó család vándorolt ki Palesztinába másfélmillió dollár összvagyonnal. Ezalatt az idő alatt összesen 319 zsidó vándorolt ki az Egyesült Államokból.

Dávid Golder

a szegény zsidófiából lett nagystílű bankár életének regénye fölemelkedésétől bukásáig. Irene Nemirovszkij regénye egyike az utóbbi évek legnagyszerű sikerű könyveinek

Ára füzve 136 lej.
Ára kötve 204 lej.

Kapható az UJ KELET könyvosztásában

Csuf kere

Hitler pá

(Berlin, október 17.) A dalmi gyűlészerte nagy Mindenki az kormány so mindössze megmenekül től. Márpedi az amugy a helyzet azon hetett volna a német kor erre és kom Brüning les totta a hely hogy a ném oldali, szerveződött ning-kormány

A tegnaptartó felsz mégis a B dött el. A tiak és az a szavazattal kormány tov zeti szocialis gyon zavarh dare, amely nem tehetel mét kivonul szemben a k résztvesznek ban, sőt a t első nagyjel zelmüket ara

Amióta a munista tegnap é meg, hogy latot absz

Először tört kommunistál cialista párt el. Javaslatu kal ezelőtt n cirkáló építé tetését követ kedett. A előirányzott ták javaslatu küliek gyere nek fordítva zása azonban szempontból a béke és le lathan is, me megmutatta leszerelést te

A nemzeti nulása a par lepte meg a litikai körök ták a kampó hangu kijele a parlamente Brüning-kor kampókeres sitani. A szo Brüning-kor színűség sze nak a rend eszközök s i nyegetések e A német l éjszakai ük alább követk be:

A birodalr vita után, m írta, tegnaptártok részé lansági és a latását célzó ség az öszk tett bizalmat szavazattal Kudaroot va tok a Groen niszter ellen indítványal

Csufos kudarcot vallottak a kampós-keresztesek a német birodalmi gyűlés tegnapi ülésén

Hitler pártja újra kivonult a parlamentből. Többséget kapott a kommunisták indítványa

(Berlin, október 17.) A német birodalmi gyűlés tegnapi ülésé elé világosra szerte nagy érdeklődéssel tekintettek. Mindenki azt hitte, hogy a Brüning-kormány sorsa meg van pecsételve és mindössze néhány szavazattal fog megmenekülni a teljes leszavaztatástól. Márpedig ha ez megtörténik, úgy az amúgy is zavaros németországi helyzet azonnali felborulásra vezetett volna. A kampóskeresztesek és a német kommunisták számítottak is erre és komoly reményeket fűztek Brüning leszavaztatásához. Súlyosította a helyzetet az a körülmény is, hogy a német szociáldemokraták baoldali, — az új szocialista párttal szerveződött munkáspárt is — a Brüning-kormány ellen szavazott.

A tegnapi késő éjszakai órákig tartó felszólalások után a helyzet mégis a Brüning-kormány javára döntött el. A szocialisták, centumpártiak és az állampárt szavazatai 30-40 szavazattal biztosították a Brüning-kormány további helyzetét. A nemzeti szocialistákat természetesen nagyon zavarba hozta ez a csufos kudarc, amely ellen természetesen nem tehetek mást, mint azt, hogy ismét kivonultak a parlamentből. Ezzel szemben a kommunisták tovább is részt vesznek a parlament munkájában, sőt a tegnapi éjszaka folyamán első nagyjelentőségű parlamenti gyűléseiket aratták.

Amióta a német birodalmi kommunisták képviselői is vannak, tegnapi éjszaka először történt meg, hogy egy kommunisták javaslatát abszolút többséggel fogadták el.

Először történt meg az is, hogy a kommunisták javaslatát a két szocialista párt is egyhangulag fogadta el. Javaslatuk, mely a már hónapokkal ezelőtt megszavazott új páncélos-cirkáló építésének azonnali megszüntetését követelte, törvényerőre emelkedett. A páncélos-cirkáló építésére előirányzott milliók — a kommunisták javaslatára — a munkanélküliek gyermekeinek ellátására lesznek fordítva. A javaslat megszavazása azonban nemcsak szociálpolitikai szempontból nagyjelentőségű, hanem a béke és leszerelés ügyével kapcsolatban is, mert így a német parlament megmutatta a világnak, hogy kész a leszerelést tettekben is megvalósítani.

A nemzeti szocialisták újból kivonulása a parlamentből egyébként nem lepte meg a német közvéleményt. Politikai körökben szkeptikusan fogadták a kampóskeresztesek ama nagyhangu kijelentését is, hogy most már a parlamenten kívül igyekeznek majd Brüning-kormányát megdönteni és a kampóskeresztes diktatúrát megvalósítani. A szocialisták által támogatott Brüning-kormányt minden valószínűség szerint rendelkezésére állnak a rend fenntartására szükséges eszközök s így a kampóskeresztes fenyegetések egyelőre fiktív értékűek.

A német birodalmi gyűlés tegnapi éjszakai ülésének eseményeiről az alább következő tudósításunk számol be:

A birodalmi gyűlés három napos vita után, mint azt az Uj Kelet megírta, tegnap szavazott az ellenzéki pártok részéről benyújtott bizalmatlansági és a birodalmi gyűlés feloszlását célzó javaslatok felett. A többség az összkormány ellen betervezett bizalmatlansági indítványt 295 szavazattal 270 ellenében elvetette. Kudarcot vallottak az ellenzéki pártok a Groener belügy- és hadügyminiszter ellen beadott bizalmatlansági indítvánnyal is. A szavazás eredmé-

nye 321:233 volt. Elvetették a Schiele közlekedési miniszter elleni bizalmatlansági indítványt 337:233 szavazataránnyal. A birodalmi gyűlés feloszlására vonatkozó javaslat elvetésénél a számarány 320:252 volt. Indítványozták még az összes szükségrendelet felfüggesztését. A javaslat feletti szavazás eredménye 336:233 szavazási eredményt hozott.

A sorozatos kudarcok után a nemzeti szocialisták részéről Fricke emelkedett szólásra s bejelentette, hogy pártja újra kivonul a törvényhozásból s a parlamenten kívüli harcban fogja

megdönteni a mai kormányzati rezsim még fennálló oszlopait.

A német nemzetiek és a Landvolk disszidensei csatlakoztak a bejelentéshez s szélső jobboldali ellenzék erre elhagyta az üléstermet. A kommunisták is előterjesztettek indítványt a Népszövetségből való azonnali kilépésre és a Young-fizetések megszüntetésére. Ezt az indítványt is elvetették. Elfogadták ellenben a két szocialista párt által is támogatott azon kommunisták indítványt, hogy a páncélos-cirkáló építését szüneteltessék s a megtakarított összegeket gyermekétkeztetés céljaira használják fel. A

Tizenkétfélmillió lejes szeszadócsalás miatt letartóztattak két buzai illatszergyárost

Radó Ernő és Zaganescu gyárosok felhasználás helyett értékesítették a gyártás céljaira kapott adómentes denaturált szeszt

(Bucuresti-Bukarest, október 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A buzai ügyészség rendeletére tegnap letartóztatták Radó Ernő vegyész-mérnököt, a buzai „Lys“ illatszergyár egyik vezetőjét és Zaganescu Alexandru szappangyárost. Radót és Zaganescut azzal vádolja az ügyészség, hogy 12 millió lejrel károsították meg az államot. A vád szerint Radó adómentességet eszközölt ki a pénzügyminisztériumnál nyolc vagon denaturált szesz számára, azon a címen, hogy

a szeszt illatszergyártáshoz akarja felhasználni. Zaganescu ugyanezen a címen négy vagon szesz adómentes vásárlására kapott engedélyt a minisztériumtól a „Lys“ gyár levélpapírjának felhasználásával, holott az illatszergyárral semmilyen kapcsolatban nem állott. A szeszt mindketten eladták s így az állam 12 millió lej szeszadó-illeték behajtásától esett el.

A buzai törvényszék vádtanácsa ma délelőtt tárgyalta a letartóztatás ügyét és megsemmisítette a Radó és

Ha azt akarja,

hogy az UJ KELET, az erdélyi zsidóság egyetlen organuma, zavartalanul teljesítse kötelességét

Í Z E S S E pontosan előfizetését!

legközelebbi ülés a jövő év február 23-án lesz.

(Berlin, október 17.) A birodalmi kormány ma délelőtt minisztertanácsot tartott, amelyen a Hindenburg elnök kezdeményezése alapján megalkuló gazdasági tanács kérdéseiről folytattak tanácskozásokat és elhatározták a francia-német közös gazdasági tanácsadó-bizottság megszervezését, miután a francia szekció már Párizsban megalakult.

Zaganescu ellen kibocsátott letartóztatási végzéseket. Minthogy az ügyészség a döntés ellen fellebbezést jelentett be, Radó és Zaganescu továbbra is letartóztatásban maradnak. Ezzel párhuzamosan a pénzügyminisztérium Stefanescu felügyelőt és Israeliteanu ellenőrt bízta meg a vizsgálat lefolytatásával és annak megállapításával, hogy mennyivel károsították meg az államot Radó és Zaganescu.

Nem vesznek részt az európai nemzetek a jövő évi losangelesi olimpiászon

A gazdasági válság miatt nem mehetnek Amerikába az európai sportolók

Párizs, október 17. Jövőre, 1932-re Los-Angeles kapta meg az olimpiád rendezési jogát. Akik Los-Angeles mellett szavaztak, avval érveltek, hogy az amerikaiak mindig a legnagyobb gárdával jöttek Európába az olimpiai játékokra, most Európa menjen át Amerikába. Az egész világ nagyban készülődött a Los-Angelesben megtartandó olimpiára. Az utóbbi idők gazdasági viszonyai azonban veszélyeztetik a los-angelesi olimpiád értékét. A franciák ugyanis erősen ingadoznak, hogy csonka csapatokat küldjék-e az olimpiára? A hollandok már lemondottak a részvételről s ezt a napokban a hágai kormány hivatalosan is bejelentette. Az olaszok egyelőre készülődnek, de mindinkább szaporodnak azok, akik a részvételt ellenzik. Németországban

is hasonló a helyzet. Magyarország úgy határozott az elmúlt napokban, hogy felére redukált létszámmal részt vesz az olimpiádon, de ha a gazdasági krízis tovább tart, úgy Magyarország sem lesz abban a helyzetben, — hogy sportolóit kiküldje.

Evvel kapcsolatban érdekes cikk jelent meg a legnagyobb párizsi sport újságban, a „L'Auto“-ban. A lap arról elmélkedik, hogy a világháza miatt a los-angelesi olimpiád az amerikaiak versenyévé zsugorodik össze. — Közli azután az egyik angol sportvezér nyilatkozatát arról, hogy Anglia sem megy el Los-Angelesbe. Már pedig Anglia ezen elhatározása magával ránthatja a többi európai államokat is. Enyhítene a helyzetet, ha az amerikaiak az eredeti terv szerint hadihajókat küldenének Európába és azo-

kon ingyen szállítanák az európai sportolókat Los-Angelesbe. Ezt azonban az amerikaiak visszautasították és így aligha számíthatnak Európa részvételére. A francia újság nyíltan megmondja, hogy nagy baklövés volt ezt az olimpiát Los-Angelesnek adni és visszatérve az angol sportvezér nyilatkozatára, közli, hogy az angolok már el is küldték lemondó értesítésüket Los-Angelesbe.

Hétfőre halasztották a fakeskedők perének tárgyalását

Hétfőn délben már ítélet lesz

Cluj-Kolozsvár, október 17. (Az Uj Kelet tudósítójától) A fakeskedők monstre perében szombaton a járásbírósg folytatva a péntekről elmaradt vádlottak és tanúk kihallgatását, majd délelőtt Clonta Eugen dr. kvesturái titkár mint közbíró tartotta meg két óras vádbeszédét.

Utána dr. Giurgiu védőügyvéd beszélt, míg dr. Fischer Tivadar arra való hivatkozással, hogy védőbeszéde hosszabb időt fog igénybe venni, kérte a tárgyalásnak hétfőre való elhalasztását. A perben ítélet így csak hétfőn délben várható.

— Ma nagy kampóskeresztes népgyűlések lesznek Németországban. Berlinből jelentik: Szombaton és vasárnap Braunschweigban 30 ezer nemzeti szocialista részvételével politikai gyűlések lesznek, majd diszfelvonulás Hitler előtt.

ZEPHIR

Tel

10 fával fűt egy **24**
kg. szobát órán át

Árjegyzéket díjtalanul küld:

Szántó Dezső és Fia
ORADEA

Helyi képviselő: **BARZEL** vas-
üzlet Cluj, Széchenyi-tér

Golder

ből lett nagystílű igénye fölemelkedésére Nemirovszkij utóbbi évek legnagyobbi könyveinek 136 lej. 204 lej. UJ KELET könyvvezetése

A devizagazdálkodás csődje Ausztriában

Csökkenő aranyfedezet a jegybankban. Teljes káosz a fizetési forgalomban. A kereskedelem megakadt és kiakar vándorolni

Bécs, október 17. Ausztria az egész gazdasági válságban különleges helyet foglal el. Egyetlen ország sem élt át olyan bankválságot, mint a volt monarchia egykori bankára. A Depositenbanktól a Bodenkreditanstaltig és a Creditanstaltig évek óta a bankbukások földrengései pusztítják ennek az országnak gazdasági életét. A Creditanstalt összeomlása volt a riadójel az általános európai bankválsághoz, amely a Danatbankon keresztül egész az Angol Bankig ért el. Amikor a német bankválság kitört és Magyarország is elrendelte a bankok ideiglenes bezárását, Ausztria maradt az egyedüli válságsújtotta középeurópai ország, amely büszkén kijelentette, hogy nincs szüksége ilyen korlátozó intézkedésekre. Amikor Németország, Magyarország, Csehszlovákia kénytelenek voltak a kötött devizagazdálkodásra áttérni, ugyancsak Ausztria maradt az egyedüli ország, amely kijelentette, hogy ő át fog vergődni a válságon e korlátozások nélkül is. A büszkeség most megbosszulta magát. Minden óvintézkedés ellenére a szabad forgalom idején nagy devizamennyiségek vándoroltak át a magyar, csehszlovák és német határon és végül is nem maradt más hátra, mint itt is bevezetni a kötött devizagazdálkodást a devizaforgalomban. Később és rosszul csinálták meg a devizarendeleket, amiből olyan káosz keletkezett, hogy Ausztria egész gazdasági élete ettől fog koldulni sokáig.

Akármenyire is szépítik a dolgot, az a rendelet, amit a kormány először kibocsátott, egy burkolt moratórium volt a külfölddel szemben. Még ennél is több. A német nyelvnek csak egy kifejezése van erre: Pallawatsch. Káosz, amelyben senki sem ismeri ki magát. A devizaközpont a jegybank, amelyben 60 tisztviselő végzi ezt a munkát. Az első két napon 12.000 írásbeli kérelem és bejelentés érkezett ebbe az irodába, de még el sem kezdték az ügyek elintézését, mert a devizaközpont sem ismeri ki magát. Mindent be kell jelenteni a devizaközpontnak és mindenre külön engedély kell. Ha egy ausztriai sillinget be akar fizetni, engedélyt kell kérni a devizaközponttól. Ha egy külföldi hitellevél jön Ausztriába, csak a devizaközpont engedélyével fizethetik meg a hitellevél összegét. Szóval egy a fizetési, mint a tőzsdei forgalom és a kereskedelem minden lehetősége megszűnt. A kereskedők nem tudnak a külföldön bevásárolni, nem tudják tartozásait fizetni. A Dunán számos uszályhajó áll tele jugszláv és magyar gabonával és a gabonakereskedők nem tudják az árut átvinni. A fekbőr azonban szintén valutában fizetendő, még ezt sem tudják megfizetni. A nagy gabonacégek arra gondolnak, hogy áthelyezik működésük helyét Pozsonyba, ahol szabadabban dolgozhatnak. Hogy mindez milyen károkat jelent az ország gazdasági életére, hogy mennyire aláássa hitelét, azt csak a jövő fogja megmutatni. A kereskedők kétségbe vannak esve, az árukészletek napról napra csökkennek és mindenki aggódva néz a tél elébe, amely drágaságot és talán katasztrófális áruhiányt fog hozni.

Hogy mindez miért történt ily fejvesztetten, ilyen elhamarkodottan, azt csak tegnap tudta meg az ország közvéleménye, amikor a jegybank legutolsó jelentése megjelent. Ebből kitűnik, hogy a bankjegyfedezet már csak 30,2 százalék, ami magában véve nem volna katasztrófa, mert az alapszabályok szerint csak 24 százalékos fedezetnek kell lenni. De a kimutatott bankjegyfedezetben benne van az a 190 millió silling értékű deviza is, amellyel a jegybank az Angol Banknak, illetve a Nemzetközi Fizetések Bankjának tartozik. Ha ezeket az összegeket leszámítjuk — amennyiben ezekkel a tételekkel a bank nem rendelkezhetik szabadon, hiszen ezek csak január elejéig hosszabbították meg — akkor a tényleges bankjegyfedezet csupán 14 százalékot ér el.

Ez a megállapítás rendkívül nagy meglepetés volt, annál is inkább, mert a szociáldemokrata párt hivatalos lapja csak pár nappal ezelőtt azt írta, hogy ez a 190 millió silling deviza nincs a bank rendes kimutatásába felvéve. Így a párt azt hitte, hogy a 30,2 százalékos fedezet a 190 millióon kívül van meg. A jegybank pedig nem tett semmit e tévhit eloszlatására.

Már az anspachi-merénylet elkövetését is vállalja Matuska

Bevallotta, hogy egyedül követte el mindhárom merényletet

(Bécs, október 17.) Matuska Szilveszter vállalja a anspachi merénylet elkövetését is. Bevallotta, hogy mindhárom merényletet egyedül követte el. Azt állítja, hogy áprilisban Németországban Jüteborg közelében újabb merényletre tett előkészületeket, de az aztán mégis elmaradt. Szándékában volt vasuti merényletet elkövetni az Amszterdam-Párizs-Marseille-Ventimiglia vonalon is. Ma el-

A rövidlejáratú 190 millió hitelt három hónapra prolongálták, hogy azután mi fog történni, az ma még nem tudható. Időközben reméli a kormány, hogy Párizsban sikerül Juch dr.-nak a francia kölcsönt megkapni, illetve elérni, hogy a francia bankok a 190 millió hitelt átvállalják és ezzel rövidlejáratból hosszú lejáratúvá változtatják át. Hogy ez a mai viszonyok között, amikor a helyzet minden pillanatban változik, sikerülni fog-e, nagy kérdés. Mindenesetre Ausztria pénzügyi helyzete nagyon labilis és ha a mostani devizabajok rendbe is jönnek, hogy fogják mindazt a kárt jóvátenni, amit a mostani zürzavar okozott. A rövid ideig tartó szabadforgalom dicsőségét drágán fizeti most meg az ország. (p. p.)

mondatták vele a merényletek színlelyéről történt menekülési történetét. Tették indokai tekintetében magyarizálásai egyelőre még fantasztikusak. Budapesten remélik, hogy az osztrák hatóságok rövidesen kiadják a merénylőt Magyarországnak. Ez esetben a magyar rendőrség helyszíni szemlére vinné Matuskát Biatorbágyra.

Nem szünnnek a jobb- és baloldali kilengések Spanyolországban

Rálóttek a templomból távozó hívőkre a baloldali szélsőségek. A pápa üzenete a spanyolországi hívőkhöz. Almériában távozásra szólították fel a jezsuitákat. Eltörölték a törvényes és törvénytelen gyermekek közötti különbséget

(Barcelona, október 17.) Az elhunyt Don Jaime Bourbon-herceg emlékére tartott gyászistentisztelet után a székesegyházból távozó hívőket baloldali szélsőségek megtámadták s lövöldöztek is rájuk. A golyók egy embert halálra sebeztek s többeket megsebesítettek. A később beavatkozó karhatalom néhány letartóztatást eszközölt. Egyidejűleg Dél-Spanyolországban vasutassztrájk tört ki. Cadizban a szindikálisták általános sztrájkot proklamáltak.

Almeria polgári kormányzója felszólította a jezsuiták provinciálisát, hogy a rend tagjaival együtt hagyja el a várost. A rendfőnök nem volt hajlandó a felszólításnak eleget tenni. Eme események hatása alatt, mint Madridból jelentik, a katolikus törvényhozók kiáltványban közölték a választókkal, hogy a cortex további alkotmányozó tanácskozásain nem vesznek részt.

(Citta del Vaticano, október 17.) A pápa üzenetet küldött a spanyolországi hívőknek, hogy a megpróbáltatások napjaiban még inkább mellet-

tük fog állani, mint valaha és október 25-iki miséjét Spanyolországért ajánlja fel. Egyébként a madridi cortex elfogadta a gyermekek helyzetének rendezésére irányuló alkotmányszakaszt, amely kimondja, hogy a házasságon kívül született gyermeknek a törvényessel egyenlő jogai vannak.

Aki mer, az nyer

Merjen Ön is, mert 1 millió lej készpénzt nyerhet a

Református Kórház sorsjeggyel!

Egy sorsjegy ára 100 lej, kapható tözdekben, bizománysoknál és a Központi Sorsjegyirodánál Cluj-Kolozsvár, Strada Bratianu No. 51. (Volt Király ucca). Telefon 905.

HORNIMAN'S TEA

SPORT

Csak kolozsvári játékosok szerepelnek az északi liga mai válogatottjában

Cluj-Kolozsvár, október 17. (Az Uj Kelet tudósítójától). Holnap játszzák le Bukarestben az északi és déli liga válogatottjainak mérkőzését a Károly-kupáért. A nagyfotosságu meccsre az északi liga olyan csapatot állíthatott volna össze, mely nagyjában megfelelt volna annak az országos válogatottnak, mely a legutóbbi válogatott mérkőzéseken Románia színeit képviselte. A kolozsvári és nagyváradai sportkörök között egyre kiélekedő antagonizmus azonban egyelőre addig eljutott, hogy a csapatot a nagyváradiak kihagyásával állítják össze. A nagyváradiak terhére szól az a körülmény, hogy a NAC-Universitatea meccsen az Universitatea összehasonlíthatatlanul jobb játékot produkált, mint a válogatott krekkekből összeállított nagyváradai együttes. A csapatot a Románia játékosaival kiegészített Universitatea alkotja, a kapuban Szatmáruival. A csapat ezek szerint a következők: Szatmári, Bulzan—Sfera, Stefanescu—Dobosan—Muresan, Bindea—Deheleanu—Sepi—Surlasiu—Tabac. Tartalékok: Costin és Chendrean.

A csapat kétségen kívül jó játékerőt képvisel, csak ne következzék be az, ami a NAC ellen is megbénította az U. csapatát: a Surlasiu—Tabac balszárny felmondta a szolgálatot. A csapatot dr. Biriescu ügyész és Băleanu őrnagy kíséri le Bukarestbe.

Ma délután: KAC—Románia. Kolozsvár sportján barátságos mérkőzés szerepel, a KAC és Románia csapatai között. Mindkét együttes a ligaválogatottban szereplő játékosok helyén tartalékkal áll ki a küzdelemben.

A CFR jóképességű csapata vasárnap Piskire rándul, ahol a zsilvölgyi alkerület egyik legerősebb csapata, a CFR Simeria látja vendégül. A két testvércsapat találkozásán a piskiek győzelme valószínű.

Budapestben ma a Ferenc—Nemzeti, Hungária—Vasas, Kispest—III. Ker. Kaposváron a Somogy—Sabaria meccsüket játszzák le. A Hungária—Ferencváros találkozás előtt a két csapatnak nem lesz több mérkőzésre.

Reggel 8 órakor a Haggibbor II. és a Románia II. csapatai barátságos mérkőzést játszanak. Délután 10 órakor U—Románia ifjúsági bajnoki, d. u. 1 órakor KMSC—Románia ifj. barátságos.

A NAC orrol. A NAC vezetősége a csapat ellen általánosan megnyilvánuló támadásokra azzal felel, hogy a budapesti válogatottban szereplő játékosok ellen beígert vizsgálat befejeztéig nem ad játékost a válogatottnak és csapatát a bajnokságokból is visszavonja. Az egyesületnek egyébként nagyon jól jön az, hogy az északi ligában nem szerepeltetik, mert ma a Bocskay ellen Debrecenben játszsa le revansmérkőzését, a jobbhalf posztján az aradi Weichelttel, aki véglegesen leszerződött a nagyváradai amatőrökhoz. Miután a szövetség tegnap a Herbay vándordíj mérkőzéseit letiltotta, a NAC, amennyiben nem vesz részt a bajnokságokon, felszabadul az összes hivatalos kötelezettségek alól és profi alapon rendezhet nemzetközi mérkőzéseket. Az egész egyébként arra megy ki, hogy a NAC vezetősége megvalósítsa régi álmát: profivá alakítani át a már amugyis profi játékosokkal telített futbalcsapatot.

AHaggibbor új vivőmestere megérkezett és a vivőszakosztály hétfőn délután meg is kezdi tréningjeit a Dibella-gyár épületében.

— Változókéony időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint változókéony időjárás várható, inkább csak délen kisebb esőkkel és lényegtelen hőmérsékletváltozással. A hőmérséklet Budapestben ma délben 9 fok Celsius volt.

ÁTMENETI KABÁT

Lei 1700 és feljebb

RAGLAN Ia FLAUSCH

Lei 3000 és feljebb

M. NEUMANN

RUHAÁRUHÁZ CLUJ, PIATA UNIREI 14.

HIREK

UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Ma délelőtt tizenegy órakor nagy cionista mitting lesz az Urániában

Az ősz beálltával Kolozsváron is megelevenedett a cionista élet. Különböző szervezetek gyűlésein és összejövetelein kívül a helyi csoport nagyszabású munkaprogramot dolgozott ki az elkövetkező esztendőre. Előreláthatólag a cionista élet több vezetőegységére fog a közeljövőben Erdélybe ellátogatni, hogy személyes jelenlétükkel adjanak impulzust a kedvező ausspiciumok között meginduló cionista munkának.

A rendezvények sorát egy nagyszabású miting nyitja meg, amelyet ma délelőtt tizenegy órai kezdettel az Uránia mozgó termében tartanak meg. A mitingen részt vesz Pollák Adolf, a Keren Kajemeth Lőjiszrael jeruzsálemi központi irodájának vezetője is, aki hatalmas expozéban fogja az eretz jiszraeli helyzetét s a mozgalom aktuális problémáit a kolozsvári zsidóság előtt ismertetni. Kiváló dr. Pistiner Abraham (Csernovicz), dr. Marton Ernő, Klein Előhaju, dr. Weisz Jenő lesznek a miting szónokai.

A miting iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A Zsidó Párt kerületi népgyűlései. A Zsidó Párt propaganda akciói során, mint már jelentettük, a párt vezetősége a város különböző részeiben propaganda gyűléseket tart. A tervezett gyűlések sorrendje szerint a mult hétről elmaradt Heltai uccai gyűlés ma vasárnap d. u. félhat órakor lesz megtartva a Bész Aháron Imaházban, Heltai ucca 11. szám alatt. A gyűlés szónokai dr. Kertész Jenő megyei tagozati elnök, Rosenzweig Emánuel vezetőszéki tag, dr. Weisz Jenő ügyvezető elnök és az Ifjusági Szekció részéről Hermann Dezső lesznek. A kerület zsidósága körében nagy érdeklődés mutatkozik a magas hívója propaganda gyűlés iránt.

Feleség kontra kutya. Londonból jelentik: A londoni West Ham bíróság előtt egy asszony panaszt emelt férje ellen, mert neki nem adott elég konyhapénzt, míg kutyájának mindennap húst hozott és ha az asszony is merészt enni a hústól, megverte. Ha motoklizni mentek, a kutya mindig az oldalukban ült, míg neki a kényelmetlen hátsóülésen kellett kaporognia. A bíróság méltányolta az asszony szomorú helyzetét és kötelezte a férjet, hogy hetenként egy fontot adjon feleségének.

Háztulajdonoskamara felállítását követelik a jugoszláviai tulajdonosok. Zágrábról jelentik: A jugoszláviai háztulajdonos szervezetek vasárnap tartották meg Zágrábrban hatodik országos kongresszusukat, amelyen Csacskovics Juráj nyugalmazott ezredes elnökölt. A kongresszuson, amelyen a háztulajdonos problémáival foglalkoztak, több érdekes javaslat hangzott el, amelyek közül a legérdekesebb az, hogy akciót indítsanak háztulajdonoskamara felállítására érdekében. A kamara eljárna a háztulajdonosok érdekeiben és megoldaná a hitelkérdést is, amennyiben a háztulajdonosokat függetlenítene a bankoktól és szövetségi kölcsön formájában nyújtana pénzt azoknak a háztulajdonosoknak, akik arra igényt tartanak. Azonkívül elhatározták, hogy kérni fogják a házadó kulcsának 12 százalékról 10 százalékra való leszállítását és kérni fogják azt is, hogy a házadókezdvezményt terjesszék ki az 5 ezernél kevesebb lakóval rendelkező községekre is. Kérik a városokban a kulcsadó megszüntetését és a házbérfillradó beszédének olyan formáját, hogy az ne a háztulajdonost terhelje meg közvetlenül, hanem a ténylegesen megadóztatott lakót. A kongresszus határozatait memorandum formájában az illetékes minisztériumok elé terjesztik.

Még nem készt el

a szerencsés alkalomtól, hogy kioldás és fáradság nélkül egy csapásra gazdag ember legyen. A Zsidó Kórházgyesületek sorsjátékának most folyó húzásain

közel hárommillió lej

kerül kisorsolásra és valamennyi nyeremény azonnal készpénzben lesz kifizetve. Minden sorsjegyvásárlónak a legkomolyabb esélye lehet arra, hogy egy 100 lejes sorsjeggyel megüti a főnyereményt és így

SZÁZÉRT EGYMILLIÓT

nyerhet könnyű szerrel.

Az október hó 5-én megtartott első húzás már bebizonyította, hogy mily páratlan lehetőségeket kínál ez a sorsjáték. Egy Breján János nevű kolozsvári munkanélküli asztalos, lakik Pata ucca 33. szám alatt, 100.000 lejt nyert ezen a húzáson s a nyereményel

házat vett magának

A többi szerencsés nyerők szintén örök hálával fogják emlegetni a Zsidó Kórház sorsjegyét. Pedig ez még csak az első húzás volt és

még hat osztályon keresztül fogják huzni a Zsidó Kórház sorsjegyét

A nagy nyereményekre, így az egymillió főnyereményre és a 200.000 lejes nyereményre csak ezután kerül még a sor.

Ne habozzék tehát, hanem siessen, vegyen száz lejt egy Zsidó Kórház sorsjegyet, mert önmaga ellen vétezik, ha elmulasztja ezt a ritkán kínálkozó alkalmat. A nyeremények kifizetését Erdély legnagyobb bankja, az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. Cluj, garantálja.

Legközelebbi húzás október 19.

Postai megrendelésnél 100 lej ellenében küld sorsjegyet a Zsidó Kórházgyesületek Központi Sorsjátékintézősége, Cluj, Piata Unirii No. 20.

Vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

Történelemelőtti várost fedeztek fel Dél-Afrikában. Londonból jelentik: Dr. P. W. Leibler délafrikai archeológus az Oran állambeli Heilbrum mellett történelemelőtti város nyomaira bukkant, amely legalább három kilométer hosszú és háromnegyed kilométer széles volt. A város romjait sűrű bozót borította, de maguk a romok alig néhány lábnyí homokréteggel voltak takarva. Jó állapotban megmaradt holttesteket is talált agyagkoporsókban és egy öntöde nyomai mutatják, hogy a történelemelőtti városfalak már tul voltak a kőkorszakon. Ami a lakosságot illeti, két különböző faj nyomaira bukkantak, az egyik némileg hasonlít a mai bantu népekre, a másik törpe faj volt. Mivel hasonló leletekre bukkantak a híres Sindbabevi romok között, feltételezik, hogy a két kultúra összeköttetésben volt egymással, sőt Leibler professzornak az a nézete a leletek alapján, hogy az emberiség bölcsőjét nem Ázsiában, hanem Dél-Afrikában kell keresni.

Titokzatos járvány Kassán. Kassáról jelentik: Kassán a napokban több olyan megbetegedés történt, amelynek okozóját az orvosok nem tudták napokig megállapítani. Strimpl főorvosnak a betegek kezelése során most végre sikerült megállapítani az ismeretlen járvány kórokozóját. Megállapították, hogy az epidemikus járványt a mezőkön elszaporodott hörségők terjesztették.

Orvosi hír. Dr. Mandel József v. bécsi kórháznok és a Wenkeback-klinika orvosa Bécsből hazaérkezve rendelőjét megnyitotta. Targu-Mures (Marosvásárhely), Str. Calarasilor (Kossuth L. u.) 9. Rendel szív, tüdő és rheumatikus betegek részére.

Wells, a pesszimista jós. Londonból jelentik: Herbert G. Wells az Egyesült Államokba utazott, hogy személyesen előkészítse legújabb műve kiadását, amely egyszerre fog Amerikában és Angliában megjelenni. A mű, amelynek címe: „Munka, gazdagság és boldogság” (Work, Wealth and Happiness), az író kijelentése szerint ötévi tanulmány eredménye s a modern világgazdaság összes vonatkozásait felöleli, az östermeléstől a legbonyolultabb pénzügyi rendszerek elemzéséig. Wees azt állítja, hogy az angol frontról szóló fejezetet egy évvel ezelőtt írta, azt annak idején több kiváló közgazdász elolvasta s összes jóslatai oly pontosan beteljesedtek, hogy következtetéseit pusztán a jövőből a mult időbe kellett átírni. Wells egyébként hangoztatja, hogy nézete szerint az emberiség a legsúlyosabb válság előestéjén áll, az egység hiánya, rövidlátás és gyávaság a modern társadalmat katasztrófával fenyegetik s nagyon örvendetes lesz, ha az emberiség 1934-ben ismét szilárd talajt fog lába alatt érezni. A pénz iránt való bizalom megrendülése tönkreteszi az ipart és kereskedelmet, munkanélküliséget és éhhálált idéz elő, amit a népek elkeseredésének kitérőse követ, ha az emberiség vezetői nem térnek idejekorán jobb belátásra. Kijelentette végül Wells, hogy munkája megjelenése után újból visszatér első szerelméhez, a regényíráshoz.

Ernani. (Szezonnyitó előadás a kolozsvári Román Operában). Pénteken este Verdi: „Ernani” című operáját mutatta be a kolozsvári Román Opera részben újjászervezett művészeti személyzete. A szezonnyitó előadás keretében szereplők mindent megtettek a melódiában, számos zenei aláfestésekben gazdag opera teljes sikerrelvéte érdekében. Hogy ez a siker nem volt elementáris, nem éppen az énekek mulott, hanem részben az operán is, mely sok helyen Verdi csillogó zenéjének, szeniális ötleteinek már jólismert motívumait ismétli. Az „Ernani” gazdagságban, tömörségben, változottságban is mögötte marad a többi Verdi-operának, bár egyes szépségei még ma is elragadóan hatnak a hallgatóra. A szereplők közül elsősorban Nestorescu kisasszonyt illeti dicséret, aki nagyon szépen, kiegyensúlyozottan énekel egész este. Kitérő volt Sochulski, akinek iskolázottsága és zenei intelligenciája teljes mértékben érvényesült tegnap este is. Ernani Badescu énekelte. Hangja meleg, kellemes, de nem nagy terjedelmű. A többi szereplők, a kórus és a ballet nagyban hozzájárultak a jó előadáshoz. A zenekart, mely hivatása magaslátán állott, I. Bobescu, a kiváló karnagy vezényelte.

Az ötéves terv mai állása,

Farbman 4 könyve 82 lej. Gróf Károlyi: Az ötéves terv fve 99, kve 167 lejLepage-nál Cluj. Kérjen ingyen könyvjegyzéket.

A Másik ut címmel Erdélyi Kálmán és Salló Tamás szerkesztésében szenzációs tartalmu, új folyóirat hagyta el a sajtót. Erdély önálló magyarnyelvű irodalmának és kultúrtörténetének több, mint egy évtizedes szakaszában ez a folyóirat új éta-pot jelent, amennyiben a marxista álláspontot képviseli, a gyakorlati élet és irodalom minden megnyilvánulásával, a tudomány és elmélet minden számottevő megnyilatkozásával szemben. Az első szám szenzációs tartalmából a következőket emeljük ki: Max Adler (Bécs): A baloldali szocializmus történelmi hivatása, Erdélyi Kálmán (Kolozsvár): A romániai kapitalizmus tüdőklése és hanyatlása. Nádass József (Budapest): A magyarországi munkásmozgalom jelenlegi kulturális szelleme. Kassák Lajos (Budapest): A véres csütörtök (Novella). Salamon László: A Korhadás leányai (Vérs). Desider Hort (München): Faj, vagy osztály? A Szemle rovatban Albert Mauréber, a Dokumentumok rovatban Max Seydewitz, Böhm Vilmos, Zsadányi Simon, a Kritika rovatban Neményi Kálmán, Gábor Áron. A Könyvek rovatban Nádass József, Salló Tamás szerepelnek a legaktuálisabb problémákat felölelő írásokkal. Ezenfelül számos megjegyzés, érdekes hozzászólás tartkítja az új folyóiratot, mely által hangjával, éles kritikai szempontjaival a legmesszebbmenő érdeklődés felkeltésére hivatott. Előfizetési ára: egész évre 500, félévre 250 lej. Megrendelhető a „Másik Ut” kiadóhivatala utján, Cluj, Str. Baron L. Pop 1.

NAPROL-NAPRA

Addis Abeban kiárusítják a butorokat, amelyeket Európából rendelték Haile Selassie uralkodó koronázási ünnepségére készült paloták berendezésére. A butorok a bennszülöttek körében eddig nagy vásárlási vágyat keltek.

Salotti érsek Rómában délelőtt tiz órakor elmondotta latin nyelvű misziós szövegét a világ katolikusaihoz, amelyben a hívőket a missziók támogatására hívta fel. Az érsek szövegét francia, olasz, angol és német nyelven megismételték a vatikáni rádióállomásának mikrofonja előtt.

Chicago ügyészségi fogházában tömegkivégzés volt. Négy halálra ítélt banditát hajtották végre a halálos ítéletet, akik egy bankárt meggyilkoltak és kiraboltak, majd az őket üldöző rendőrök közül is kettőt halálra sebeztek. A banditák a siralomházban grammafazene mellett kártyáztak s tréfálkozva lépték át a kivégzési terem küszöbét.

Pekingben a napokban megnyílt az első szülészeti klinika. Az anyák és csecsemők napi ellátási díja egészen minimális.

A francia bíborosok, érsekek és püspökök közös világbeke manifesztumot szövegeztek meg, amelyet a templomok ajtajára függesztetnek ki.

Balbo olasz légügyi miniszter Budapestre érkezett. Budapestről jelentik: Balbo olasz légügyi miniszter ma reggel Tedecchini tábornok és Cagna őrnagy kíséretében a magyar fővárosba érkezett az Orient-expresszen Bukarestből. A pályaudvaron a kormány képviselőiben ott volt Gömbös Gyula honvédelmi miniszter. Balbo és kísérete a Duna-palotában nyertek elhelyezést. Déliben a kormányzó fogadta az olasz légügyi minisztert kihallgatáson.

Az oroszországi exportörök a fekete-tengeri hajóberleti megállapodások érvénytelenítésére törekednek. Londonból jelentik: Az oroszországi exportörök a Fekete tengeren a hajóberleti megállapodások egy részének érvénytelenítésére törekednek, mert a szovjet a fontalapon történt gabonaeladásoknál veszteségeket szenvedett. A behajózásban most erős visszaesés mutatkozik.

A budapesti szabadságtéri bankrablókat átkísérték az ügyészségi fogházba. Budapestről jelentik: A szabadságtéri bankrablókat ma átkísérték az ügyészségi fogházba. Hétfőn összeül a statáriális tanács s dönteni fog afelett, hogy gyorsított eljárással tárgyalják le az ügyet, vagy rendes bírói uton. Az ügyészség ifegyverrel elkövetett szándékos emberölés kísérlete és hatóság elleni erőszak miatt emel vádat a bankrablóik ellen.

Makacs székrekedés, vastagbélkatarus, gyomorhaj, puffadás, vértorlódás, sárgaság, aranyeres csomók, csipőfájás eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz, reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, rendkívül becses házi szer. Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a Ferenc József víz még ingerlékeny belü betegeknek is fájdalom nélkül hat. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Meghívó. Az Erdélyi Zsidó Diákegylező központi vezetősége tisztelettel meghívja az egyesület tagjait az 1931. október 25-én, d. e. fél 11 órakor a Salomklubban (Str. Filipescu 6.) tartandó rendkívüli közgyűlésére, amelynek tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Az alapszabályok módosítása. 4. Tisztújítás. 5. Indítványok. Alapszabályaink 13. paragrafusa értelmében a rendkívüli közgyűlés a tagok kétharmad részének jelenlétében határozatképesek. Cluj, 1931. október 17. Dr. Elek Miklós s. k., ügyvezető elnök. Dr. Kertész Jenő s. k., elnök. Jámor Ferenc s. k., főtákkár.

Színház—Mozi

— Marlene Dietrich a Corsóban. A kolozvári Corso mozgóban „A titokzatos asszony” címen egy kémhistóriát vetítenek. A világháborúnak egy epizódját, amely nem happy-end-del fejeződik be, hanem egy leány kivégzésével. Ezt a leányt Marlene Dietrich játssza meg anynyi természetességgel és művészi teljességgel, amit eddig filmen alig lehetett tapasztalni. Női ravaszság, simulékony-ság, önfeladás, szeretet és cinizmus — minden, ami a női lélekbe befér, tündöklök a kivételes tehetségű művésznőnek ebben a szerepében. Az énekes és beszélőfilm maga tiszta, modern és friss, mintha most került volna ki a gyárból. Marlene Dietrich férfitársnője, M. C. Langlen az osztrák repülőbiztonsági szerepében méltónak mutatkozott a nagy divához.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJÁNAK KÖZLEMÉNYEI: FEKETESZÁRU CSERESZNYE. Vasárnap, hétfőn, szerdán.

Evek óta a legnagyobb siker! Zsufolt házak minden este! Kipírult arcu, ujjongó, lelkesedő közönség! Tapsorkánok! Aki még nem látta, siessen jegyét biztosítani, aki már látta, okvetlenül megnézi még egyszer a „Feketeszáru cseresznye”-t. Legközelebbi előadásai: vasárnap este (bérletszünetben), hétfőn este (bérletszünetben), szerdán este (bérletszünetben).

Világszenzáció: A TÖRVÉNY NEVÉBEN (Voruntersuchung).

Az európai színházak tavaly hangosak voltak a „Voruntersuchung” sikerétől. Berlin, Bécs, Budapest közönségét valóságos lázba hozta ez a titokzatos, izgalmas bűnügyi dráma, amelyet minden este visszafójtott lélekzettel figyelt a közönség. Nálunk kedden este lesz a „Törvény nevében” premiéréje. Egyelőre csak egyszer adják premiére-bérletben, mert a „Feketeszáru cseresznye” diadalmas pályafutását nem lehet több este megszakítani. A „Törvény nevében” lesz az idei évad egyik legnagyobb szenzációja.

A Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. u. 5^{1/2} órákor: Az elcsérült ember. (Ujdonság, délutáni mérsékelt helyekkel. Sorozatszám 21.)

Vasárnap 8^{1/2} órákor: Feketeszáru cseresznye. (Ujdonság, 4-szer. Bérletszünetben. Sorozatszám 21. sz.)

Hétfő: Feketeszáru cseresznye. (Ujdonság 5-ödször. Bérletszünet. Sorozatszám: 23.)

Kedd: A törvény nevében! (Voruntersuchung. Az utóbbi évek legizgalmasabb legbrilliansabb bűnügyi drámája. Ujdonság először. Világszenzáció. A berlini, bécsi, budapesti színházi évad leghatalmasabb sikere. Premiére-bérlet 6. szám. Sorozatszám: 24.)

Szerda: Feketeszáru cseresznye. (6-ödször. Bérletszünetben. Sorozatszám: 25.)

Csütörtök: Tábori Emil budapesti „Kis komédia” társulatának bohózati-estéje. (Sebő Miklós föllépésével. Új egyfelvonásosok, tréfák, táncok, magánjátékok. Rendes helyekkel. Bérletszünet. Sorozatszám: 26.)

Péntek: Tábori Emil budapesti „Kis komédia” társulatának bohózati-estéje. (Sebő Miklós föllépésével. Teljesen új műsorral. Rendes helyekkel. Bérletszünet. Sorozatszám: 27.)

Szombat d. u. 3 órákor: A Mária Valéria arvház jótékony célú gyermek-előadása. (Sorozatszám: 28.)

Szombat este: Tábori Emil budapesti „Kis komédia” társulatának bucsu-estéje. (Sebő Miklós föllépésével. Igen gazdag műsorral. Bérletszünetben. Rendes helyekkel. Sorozatszám: 29.)

Vasárnap d. u. 5 órákor: Tánase román revü-társulat vendégjátéka.

Vasárnap este 9-ór: Tánase román revü-társulatának vendégjátéka.

CORSO-MOZGÓ műsora

Vasárnap d. e. 11 órákor vigjáték-matiné: 1. Riff és Raff mint léghajósok. 2. Bureszk és Miki Maus. Olcsó helyekkel!

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: A titokzatos asszony. „X—27”. Főszereplő: Marlene Dietrich.

SELECT-MOZGÓ műsora

Vasárnap: Korvett-kapitány. Végtelenül bájos német operett, főszerepekben: Harry Liedtke és Maria Paudler.

Hétfő: Tarakanowa. Grandiózus rendezésű hangos dráma, főszerepekben: Edith Jehanne, Rudolf Klein Rogge Olaf Fjord.

Kedd: Tarakanowa. Grandiózus rendezésű hangos dráma, főszerepekben: Edith Jehanne, Rudolf Klein Rogge Olaf Fjord.

Szerda: Tarakanowa. Grandiózus rendezésű hangos dráma, főszerepekben: Edith Jehanne, Rudolf Klein Rogge Olaf Fjord.

Szinkör-Mozgó műsora

Vasárnap d. e. 11 és d. u. 3^{1/2} órákor nagy kettős műsor: I. Wikíngok. (Észak ördög). Monumentális történelmi kalanddráma. Világsiker! II. A nyolcadik osztály. Színes filmoperett.

Hétfőn délután 3^{1/2} és fél 6 órákor: Nagy két és félórás kettős műsor: I. Wikíngok. Monumentális történelmi ka-

landor dráma. II. A nyolcadik osztály. Színes filmoperett. III. Uj Miki Maus.

Kedden délután 4 és 6 órákor: London lángokban. (A legizgalmasabb hangos repülőfilm, London bombázásának grandiózus víziója és hangos kísérelő műsor.)

Szerdán délután 4 és 6 órákor: London lángokban.

URANIA-MOZGÓ műsora

Vasárnap: Bécsben szerettem egyszer egy kis lányt... Végtelenül bájos bécsi vigjáték, főszerepekben Gretl Theimer és Werner Futterer. Műsoron kívül hangos híradó.

Hétfő: Halálugrás. Mélyen megható cirkuszdráma, szenzációs akrobata mutatványokkal.

Kedd: Halálugrás. Mélyen megható cirkuszdráma, szenzációs akrobata mutatványokkal.

Szerda: Halálugrás. Mélyen megható cirkuszdráma, szenzációs akrobata mutatványokkal.

KÖZGAZDASÁG

Jonescu-Sisesti földművelésügyi miniszter racionalizálni akarja a romániai gabonatermelést

A földművelésügyi miniszteriumban javaslat készül a mezőgazdaság támogatására

Bucuresti-Bukarest, október 17. (Az Uj Kelet tudósítójától). A földművelésügyi miniszteriumban több törvényjavaslaton dolgoznak, amelyeket az ősi szeszioi folyamán a parlament elé fog terjeszteni Jonescu-Sisesti földművelésügyi miniszter. Az egyik törvényjavaslat a mezőgazdasági szövetségek törvényének alapvető módosításáról intézkedik. A szövetségek átszervezésére azért van szükség, hogy a mezőgazdasági jelzáloghitelintézet alapszabályainak megfelelően kölcsönöket vehessenek fel az intézetektől. Jonescu-Sisesti javaslata főleg a mezőgazdasági szövetségek által adandó garanciákról intézkedik. Egy másik törvényjavaslat a mezőgazdaság fokozott támogatását célozza. A ja-

vaslat a földművelés racionalizálásának egy új rendszerét kívánja bevezetni s több kedvezményt biztosít azoknak a gabonatermelőknek, akiknek termése minőség tekintetében meg fogja ütni a nyugati buza nitvóját.

TŐZSDE

Kolozsvár, október 17. Dollár 169, svájci frank 33.15, shilling 23, cseh korona 4.99, pengő 27, lira 8.80, font 6.75, dinar 3, holland forint 68.50, francia frank 6.70, márka 40.

ZSIDÓ-TÁRGYU KÖNYVEINK

Patai József: Biblia képekben kötet 816 L	Gizskalai János: Támár 50 L
Patai József: Feltámadó Szentföld 408 L	Szokolow: Uj zsidók 15 L
Ugyanaz kötet 544 L	Kacér: Golem ember akar lenni . 15 L
Patai József: Középső kapu . . . 136 L	Agnon: És a megörnyedt kiegészedik 25 L
Ugyanaz kötet 204 L	Fényes Samu: Jidli első változása 35 L
Patai József: Kabala (magy. német). 136 L	Mendele M. Sfurjim: A sánta fiske 30 L
Patai József: Politika nélkül . . . 136 L	Dr. Hoffmann: Házasság a hébereknél 30 L
Patai József: Zsidó irások 136 L	Sass Irén: Híres zsidó asszonyok . 40 L
Patai Edith: Engem is hív a föld 102 L	Daniel könyvének magyar fordítása 30 L
Sass Irén: Énekek éneke 102 L	Modern zsidó költők 20 L
Hajdu Miklós: Zselérek vagyunk . 136 L	Tiró Lajos: Zsidók útja 50 L
Ben Ami: Palesztinai utmutató . . 5 L	Grottor: Zsidó reneszánsz 20 L
Edmond Fleg: A próféta gyermek 100 L	Dr. Krausz: A zsidó Palesztina évezredekben 35 L
Leitner: Örsön a zsidóság frontján 60 L	Lahman: Egy széderest Madridban 15 L
Herzl Tivadar: Ős-Uj Hon 140 L	Katona M. Példázatok, történetek a talmud 20 L
Hatvany Lajos: Urak és emberek I. és II. kötet 442 L	Székely Béla: Szedzsera 20 L
Feuchtwanger: Herczeg és a zsidaja 70 L	Sombart Werner: A zsidók jövője. 30 L
Földi Mihály: Halasi Hirsch fia . 272 L	Frigyes: A zsidók természetrajza . 25 L
Marois: Sísraeli 264 L	Purimkönyv 30 L
Lacratellis: Silbermann 60 L	Graetz: A zsidó törzs megifjúdása A talmud könyve I. II. III. 140 L
Ben Ami: Uj Palesztina 50 L	Komor András: Fischmann et Co. 190 L
Heine: Bacharachi Rabbi 50 L	Ujvári: Tulsó parton 80 L
Herz: Zsidó állam 30 L	Patai: Zsidó költők antológiája öt diszkótés 540 L
Kabalisták és csodatevők 20 L	Ujvári: A cédrusfa daliája 25 L
Oszkár bácsi legszebb meséi 28 L	Heine: Sabbat hercegnő 60 L
Sass Irén: Kol Nidre 30 L	Dosztojevskij: Zsidó-kérdés . . . 10 L
Dr. Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben 4 L	Biró Lajos: Bazini zsidók 66 L
Gorelik: Cion és Golusz 15 L	Schalom Asch: Fiatalok 40 L
Nordai: Dr. Kohn 30 L	Dr. Flesch Armin: A zsidó 80 L
S. Alechem: Leégett nemesek 20 L	Zsoltárok könyve két kötet 180 L
Ugyanaz kötet 30 L	Abádi: Judea reneszánsza 60 L
Nachum Goldmann: A zsidó nemzet követelése 8 L	Raab: Mayer Litvach unokája . . . 30 L
Paneth: Utazásom a Szentföldön . 7 L	Dr. Kohn: Palesztina kolonizáció . 60 L
Dr. Blank: Mit akar a cionizmus . 35 L	
Mairovits: A tóra és cionizmus . 4 L	
Gizskalai János: A titok 15 L	

Kapható az Uj Kelet könyvostályában
Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és portóköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

RADIO MUSOR

Vasárnap, október 18.

Bukarest. 12.15: Rádió gyermekeknek. 12.30: Bibliavásár. 12.45: Egyházi kör. 13: Hangverseny. 14: Grammfón. 14.50: Grammfón. 18: Könnyű és román zene. 20.10: Zenekari hangv. 21: Rádiószabadegyetem. 21.30: Carmen.

Budapest. 10: Ujsághírek, kozmetika, 11: Evang. istentisztelet. 12: Kat. istentisztelet. Utána az Operaház zenekarának hangv. 15: Grammfón. 16.30: Rádiószabadegyetem. Utána két előadás. 18.10: A Fővárosi Zenekar hangv. 20.25: A Rádióelet órája. 22.25: Szentgyörgyi L. hegedűhangversenye. Után Perti Jenő cigányzenekara.

Bécs. 21.30: Tíz lány és egy férfi sem, Suppé operettje.

Langenberg. 21: Népies hangverseny, Utána tánczene.

Stuttgart. 22.15: Walkür Wagner operájának harmadik felvonása.

Milánó. 21.45: Trobadour. Verdi operája.

Róma. 22: Kamarazene. Utána jazzzene.

Varsó. 23.10: Áriák és dalok. 24: Könyv és tánczene.

Hétfő, október 19.

Bukarest. 14: Grammfón. 14.50: Grammfón. 19: Rádiózenekar. 20.10: Zenekari hangv. 21: Rádiószabadegyetem. 21.40: Grammfón. 22: Kézzongorás hangverseny. 13.15: Kamarazene.

Budapest. 10.15: Weidinger szalonzene. Kar. 12: Déli harangszó. 13.05: A rádiókvartett hangv. 18.30: Sovánka Nándor cigányzenekara. 20: Hangverseny. 21.30: Az Operaház zenekarának hangv. Utána: Bura Sándor cigányzenekara.

Bécs. 23.30: Fuvós kamarazene. 23.40: Tánczene.

Berlin. 21: Vidám est. 23: Modern zene.

Stuttgart. 20.45: Mandolin hangverseny 22: Kamarazene.

Milánó. 18: Grammfón. 20.20: Hangverseny.

Róma. 21.10: Grammfón. 22: Könnyű zene.

Varsó. 21.15: Lotterie, operett. — 24: Tánczene.

Apróhirdetések

Ezüst evőeszköz vásárlásánál csak a harang védjeggyel ellátott árut kérje, mint egyedüli bármely külföldivel egyenlő gyártmányt. Tacumul ezüstáruvágyar Cluj, Str. Gen. Neculcea (Kornis ucca) Nr. 6.

Háziasszonyok, vendéglősök, cukrászok! Prima minőségű téli almát, diót, gesztenyét, gombát, izeket detail mennyiségben angró ár mellett szállít a Berger cukrászda Baiamarérol.

Két-háromszobás lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Honvéd u. 41.

Hölgyek figyelmébe. Legújabb Bubi paróka transzformáció villannyal gondórtíve, mely 6-8 hónapig megtartja a hullám és gondórséget felelősség mellett. Egyedüli készítője Mussa Gyula, Str. Memorandului 10.

Női és férfi fehérnemű varrását olcsó árban vállalom. Házhöz is megyek. Polák Lenke, Rudolf ut. 7.

Sapakhorgolást, selyem és gyapjuból olcsón vállalom. C. Decebal 13., (volt Rudolf ut) jobbra, utolsó ajtó.

Schwartz Ignácné Vegetárius Étterme Cluj, Calea Regele Ferdinand (Wessellényi ucca) 23. Bejártat a Szanpad uca felől. Változatos, izletes vegetárius ételek. Figyelmes kiszolgálás. Nagyon olcsó árak.

Kiadó különbejáratu, parkettes butorított szoba komplett hálóval, Calea Regele Ferdinand 107., földszint, utolsó ajtó.

Raktárnoki vagy más hasonló állást keres fiatal volt kereskedő. Ajánlatokat „Szombat” jellegre a kiadóba kér.

Kiadó elsőmeletlen négyszobás modern lakás, külön kétszobás konyhás lakás. Széchenyi tér 39., háztulajdonosnál.

Zongora sürgősen eladó elköltözés miatt Kossuth Lajos u. 4. sz.

XIV. ÉVF. Cluj—Kó október 5692 ÉV

Az Ujj és bá Cikkeink forrás Kéziratot megőrzés

A statáriális

Hiába keres az talá... Irtóztos dolog történt. Ond Sándor 25 kedvető bankrabló uton halálra ítelt akasztották. Boldogabb idők volna vagy kéthár len pécsegéd, aki regényeket és add zikat, mig felcsap Magyar Kereskedő palotájában.

A boldogabb id Statárium van hel Barkablásért — kossággal fizet az egy tollvonást els statáriumot hird

Biatorbágyon expresszvonatot. Á híte, hogy az első vcs robbantotta fe hogy az első robb

ják a többiek. Vedekezni akart len — kihirdette a zután kiderült öszeszküvés, han lyezte el a torbá gépet.

és a kormányba ság, hogy a tévedé visszavonja. Hagy len nyaka köré fo voltaképpen a tor tek.

Egy Matuska ne érül és ezért Bu egy pécsegédet. A törvény betü bíró és a hóhér, a fára felhúzták On ságot is.

Miért kellett

Van azonban e iteletnek a szentit elbökintve komoly Szent László m a tyuklopást is h volt szükség erre ságra? Mert a bü kat öltött és az a elég konszolidált a ritásával féktant a legenyhébb bü rübb megtorlással tánczóket.

A budapesti st ken emlékeztet a mcatalításra. Mi kor erkölcsi az il ságszolgáltatásába Minél vadabb a sorubbak a törvé

A budapesti ité fogja feltüntetni a magyarországi köz Mit is gondolhat lan külföldi, ami vassa? Nemde azt naponta legalább s hogy a bünözöke sel lehet kordábar

Mi azonban tud országi erkölcsök tek ilyen mélypon ban látjuk mi a h Az uralkodó kon gát gyengének és vérengzővé. Mind ilyen kegyetlenség szabbítani uralm tudjuk — hasztala

Deyke profe

A lübecki bírós folyik. Orvosok ül akik azzal vannak csecsemő halálát